

IT-forums framtida inriktning (2015-)

KSLs beslut

Styrelsen beslutade vid sitt sammanträde 2014-06-12 att remittera *Förslag till regional samverkan kring e-utveckling* till medlemskommunerna.

Sammanfattning

Ärendet gäller hur regional samverkan kring e-utveckling ska organiseras, styras och finansieras i Stockholms län efter 31 december 2014, då det 3-åriga samverkansavtal som reglerar IT forums verksamhet går ut.

E-utvecklingsfrågorna föreslås bli en del av KSLs ordinarie verksamhet och finansieras inom KSLs budget. Förslaget är en ambitionshöjning och kopplingen till det nationella arbetet inom SKLs sektion CeSam förtydligas.

Samverkan mellan landstinget och länets kommuner regleras i en överenskommelse mellan KSL och SLL. Diskussioner inleds med Gotland om avtal om fortsatt deltagande i samverkan.

E-utvecklingsfrågorna föreslås behålla en tjänstemannastyrgrupp. Förslaget är en samordnad styrgrupp för både den verksamhet som bedrivs inom KSL och den verksamhet som regleras i avtal.

Svarsperiod

Remissen adresseras till kommunstyrelserna enligt den rutin som gäller vid beslut i KSLs styrelse. Svar önskar **senast den 31 oktober 2014**

med e-post till registrator@ksl.se.

Frågor och information

Frågor med anledning av detta besvaras av:
Karin Bengtsson, karin.bengtsson@ksl.se, 08-615 94 11

Med vänlig hälsning

KOMMUNFÖRBUNDET STOCKHOLMS LÄN

Elisabeth Gunnars
1:e vice ordförande

Madeleine Sjöstrand
Förbundsdirektör

Bilaga

Rapport, *Förslag till regional samverkan kring e-utveckling*

IT-forums framtida inriktning

Jens Lindh/Karin Bengtsson

2014-05-19

Innehållsförteckning

Uppdrag och bakgrund	2
Syfte.....	3
IT-forums historia	3
Nationella och regionala styrdokument.....	4
Nationell, regional och lokal e-utveckling	4
Den nationella utvecklingen.....	4
Sveriges kommuner och landsting.....	5
Stockholmsregionen.....	5
Kommunerna i Stockholms län.....	6
IT-forums framtida inriktning	7
Vad bör IT-forum göra?	8
Hur bör IT-forum arbeta?	8
Förslag	10
Syfte och mål	10
Inriktning	10
Organisation och arbetsformer	11
Finansiering	12

Uppdrag och bakgrund

IT-forums nuvarande avtalsperiod avslutas den 31 december 2014. IT-forums styrgrupp beslutade 2013-10-22 att ta fram ett förslag till framtida inriktning för IT-forum.

I uppdraget ingick att arbetet ska koordineras med framtagandet av Regional digital agenda för Stockholms län. Regeringen presenterade i oktober 2011 den digitala agendan för Sverige, ”IT i människans tjänst”. En viktig del i den är att man på regional nivå tar fram regionala digitala agendor. Uppdraget att ta fram en regional agenda för Stockholms län har Länsstyrelsen, och arbetet sker i samverkan med IT-forum. I regeringens strategi för en digitalt samverkande statsförvaltning preciseras bland annat de mål och strategiska ställningstaganden som uttrycks i den digitala agendan för Sverige.

Flera andra viktiga nationella styrdokument finns som underlag för att effektivisera e-förvaltningsarbetet bland annat SKL:s ”Strategi för e-Samhället” från 2011 och SKL:s handlingsplan för e-samhället 2013-2015, ”Digitala vägen till morgondagens välfärd”.

Även på lokal nivå finns flera viktiga styrdokument om den framtida inriktningen på digital förnyelse.

I slutet av 2013 inleddes arbetet med förslag till IT-forums framtid genom framtagandet av en beskrivning av IT-forums verksamhet under perioden 2009-2013 (bilaga 1). Beskrivningen kompletterades med en omvärldsanalys av de relevanta internationella, nationella och regionala styrdokument som påverkar IT-forums verksamhet. Omvärldsanalysen genomfördes av konsultbolaget Governo med stöd av en regional arbetsgrupp (bilaga 2). Under januari och februari 2014 genomfördes ett antal workshoppar under ledning av Governo. Vid workshopparna diskuterades förväntningar och krav på den regionala nivån, samt prioriterade regionala samverkansområden.

Governo presenterade en delrapport för IT-forums styrgrupp den 21 februari 2014. Styrgruppen gav uppdraget till Karin Bengtsson och Jens Lindh att med utgångspunkt från det tidigare arbetet, och med stöd av representanter från styrgruppen, ta fram underlag för beslut avseende IT-forums framtida inriktning. Underlaget ska presenteras på IT-forums styrgrupp 2014-04-08. Parallellt kommer ett förankringsarbete genomföras. Den slutgiltiga rapporten ska presenteras för KSL:s styrelse i juni 2014 och utgör underlag för beslut avseende rekommendation om IT-forums framtida inriktning.

Denna rapport är disponerad enligt följande. I det första avsnittet redogörs kortfattat för IT-forums historia. Efter detta följer en genomgång av den nationella, regionala och lokala e-utvecklingen, samt en sammanfattning av

viktiga trender inom området. Avsnittet *IT-forums framtida inriktning* innehåller en diskussion kring IT-forums framtida uppdrag och verksamhet. Rapporten avslutas med ett förslag till beslut.

Syfte

Syftet med den här rapporten är att presentera ett underlag för beslut avseende IT-forums framtida inriktning.

IT-forums historia

IT-forum Stockholms län är ett regionalt samarbete vars administrativa hemvist är Kommunförbundet i Stockholms Län, KSL. Juridiskt och ekonomiskt är IT forum en sluten resultatenheter inom KSL. IT-forum består av Stockholms läns landsting (SLL), Gotlands kommun och kommunerna i Stockholms län. Samarbetet har pågått sedan 1996.

IT-forum styrs av en styrgrupp som består av representanter från medlemsorganisationerna. IT-forum finansieras genom avgifter enligt avtal och statliga stimulansbidrag för regionalt arbete med e-hälsa.

IT-forums hemvist flyttades 2006 från länsstyrelsen till KSL och samarbetet inriktades från bredband och infrastrukturfrågor mot verksamhetsutveckling. Under perioden 2007 – 2011 prioriterades införandet av den Nationella e-Hälsostrategin för vård och omsorg.

Under den nuvarande avtalsperioden 2012–2014 har uppdraget utvidgats till det regionala åtagandet vid genomförandet av Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) strategi för eSamhället. Arbetet sker i nära samverkan med SKL. IT-forum samverkar för att nå målen:

- Enklare vardag för privatpersoner och företag.
- Smartare och öppnare förvaltning stödjer innovation och delaktighet
- Högre kvalitet och effektivitet i verksamheten

IT-forum är en arena och en nätverksorganisation för erfarenhetsutbyte och samverkan. Nätverk och projekt drivs inom flera områden t.ex. e-hälsa, skolan i e-samhället, förutsättningar för e-förvaltning, öppna data i syfte att främja e-utvecklingen i Stockholms län.

IT-forum finansieras med avgifter som regleras i de avtal som tecknas inför varje treårig samarbetsperiod. Avgiften uppgick till 2,2 miljoner/år. Budgeten för IT-forum har under de senaste åren utökats med de nationella stimulansmedel som SKL har förmedlat till regionalt samarbete kring e-hälsa (2,3 – 2,6 miljoner/år). Dessutom har IT-forum under de senaste två åren fått stimulansmedel med ca 10 miljoner/år till utpekade aktiviteter

inom e-hälsoområdet. Från 2015 utbetalas inga nationella stimulansmedel för samordning.

Nationella och regionala styrdokument

Det regionala arbetet påverkas av ett antal styrdokument på internationell och nationell nivå, som har tagits fram de senaste åren. Governo har i sitt uppdrag analyserat innehållet i nationella och regionala styrdokument (bilaga 2). De nationella styrdokumenterna är varierande i sin karaktär och består av nationella strategier, strategier med fokus på vissa områden, lagstiftning och vägledningar. Slutsatserna är att man kan se ett skifte i fokus från IT som ett medel för att åstadkomma effektivisering till vikten av att också fokusera på medborgarnas nytta av tjänster. Det som händer nu är en framväxande förståelse för vikten av att utgå från privatpersoners och företags situation och behov i livshändelser – oavsett hur offentlig sektor har valt att organisera uppgifter och ansvar.

En analys av innehållet i styrdokumenterna visar på en bred samstämmighet i form av fyra återkommande teman:

- Medborgarfokus
- Öppenhet och transparens
- Effektivt resursutnyttjande
- Infrastruktur och interoperabilitet¹.

Dessa teman bör tillsammans med innovation och delaktighet vara centrala i utformningen av det framtida regionala samarbetet.

Nationell, regional och lokal e-utveckling

Den nationella utvecklingen

Sedan slutet av 1990-talet har det nationella arbetet inriktats på elektroniskt förvaltning i invånarnas tjänst, s.k. e-förvaltning. Staten har på olika sätt organiserat utvecklingsarbetet. E-delegationen inrättades 2009 och har uppdraget att planera, samordna och driva utvecklingen av e-förvaltning inom de statliga myndigheterna. Samverkan med kommuner och landsting understryks av att SKL finns representerat i e-delegationen.

Nationellt pågår, under 2014, arbete med att etablera en struktur som stödjer samverkan mellan samtliga parter inom offentlig sektor. SKL har i sin samverkansutredning föreslagit dels att medel avsätts från de generella statsbidragen, dels att en taktisk nivå etableras. Den taktiska nivån ska säkerställa genomförandet av en sammanhållen digital service.

---

¹ Interoperabilitet är förmågan hos system, organisationer eller verksamhetsprocesser att fungera tillsammans och kunna kommunicera med varandra.

Sveriges kommuner och landsting

SKL inledde arbetet med kommunal e-hälsa 2008 genom att formulera en handlingsplan för kommunernas e-hälsoarbete. Ett par år senare vidgades SKL uppdrag till att omfatta hela den kommunala sektorns e-förvaltningsutveckling. Detta ledde till att Center för E-samhället (CeSam) inrättades 2012 inom SKL med uppdrag att samordna och driva utvecklingen inom området. Under 2013 inkluderades det kommunala e-hälsoarbetet i CeSam och under 2014 kommer även landstingen att ingå. Resultatet är en nationell kraftsamling inom området. Den nationella nivån pekar tydligt ut den regionala nivån som en viktig möjliggörare för att nå målet om e-samhället.

Landets landsting och regioner samarbetar sedan 2007 i Centret för e-hälsa i samverkan (CeHis). CeHis uppgift har varit att realisera den nationella IT-strategin för vård- och omsorg. Inom CeHis har ett antal nationella e-hälsotjänster tagits fram. Processen pågår inom SKL för samla e-hälsa inom CeSam med arbetsnamnet Svensk e-hälsa. Vårt regionala samarbete kommer att ske i samarbete med CeSam.

Stockholmsregionen

De workshoppar som genomförts inom ramen för arbetet med IT-forums framtid visar att det finns önskemål om att stärka IT-forums roll som regional arena, och att det viktigt att behålla och utvidga det unika regionala samarbete som finns mellan länets kommuner och Stockholms läns landsting. Dessutom önskas ett bredare deltagande och samarbete med flera aktörer både i regionen och nationellt.

Inom stockholmsregionen finns ett flertal delregionala och regionala samverkansgrupper inom Information and Communication Technology, ICT, och exempel på några av dessa beskrivs i det följande. Stockholm IT-region är ett samarbetsprojekt mellan ett antal offentliga aktörer i syfte att stärka konkurrenskraften för IT-branschen i regionen.

Kista Science City är ett område norr om Stockholm, där många av världens främsta (ICT) företag finns samlade för att dra fördel av Sveriges starka position inom mobil kommunikation. Kista Science City är ett av världens ledande högteknologiska kluster. Kista Science city AB är ett helägt dotterbolag till stiftelsen Electrum. I styrelsen för Electrum finns både näringslivet, akademien och offentliga aktörer (Stockholms stad) representerade. Kista Science City AB arbetar konkret i projekt för att stärka tillväxten i branschen. Det innebär bland annat att marknadsföra Kista som etableringsort, och verka för ett starkt samarbete mellan de statliga, kommunala och privata aktörerna i området.

Exempel på delregionala samarbeten är det etablerade samarbete som finns inom Södertörn t ex inom upphandlingsområdet och GIS-samverkan. Skärgårdskommunerna (Värmdö, Vaxholm och Österåker) samarbetar kring bredband och telefoni, och Nacka, Täby och Upplands-Väsby samverkar kring sociala välfärdssystem.

Etablerade regionala samarbeten finns i många andra delar av Sverige. Värmlandskommunerna har skapat en gemensam e-nämnd som hanterar drift och utveckling av e-tjänster. Detta samarbete innebär att ett antal kommuner delar kostnader för drift och implementering av tekniska lösningar vilket bl a möjliggör för små kommuner att utveckla sin digitala förmåga. Jönköpings läns kommuner har etablerat ett e-råd som fattar beslut i gemensamma kommunala frågor.

Det regionala samarbetet i Stockholms län, inom ramen för IT-forum, utmärker sig nationellt genom att omfatta både verksamhets- och teknisk utveckling. Bland kommunerna i Stockholms län är det vanligt med outsourcing och tjänsteköp inom IT-drift och en del kommuner har genomfört samordnade upphandlingar.

Stockholmsregionen kännetecknas också av mångfalden av utförare, som tillsammans med regionens storlek skapar en komplexitet, och samtidigt erbjuder många möjligheter till att utveckla nya innovativa tjänster. Stockholmsregionen är också en tillväxtregion både ekonomiskt och demografiskt. Närheten till viktiga universitet, högskolor och företag skapar också möjligheter för den regionala utvecklingen, och för samverkan mellan akademi, näringsliv och offentliga aktörer.

Kommunerna i Stockholms län

Kommunerna i Stockholms län har varierande storlek, dock är många med svenska mått stora, och länet omfattar 22 % av Sveriges befolkning. Inom länet finns det goda förutsättningar för utveckling av digital service då vi har Sveriges bästa bredbandstillgång och ett dynamiskt och innovativt näringsliv. Kommunerna tar tillvara dessa förutsättningar ligger relativt långt fram i den digitala utvecklingen, även om det finns skillnader i utvecklingstakt och förutsättningar.

IT-forum har under 2013 genomfört en uppföljning av e-utvecklingen i länets kommuner. Resultatet visar att många kommuner i Stockholms län har kommit långt i sin digitala utveckling men också att kommunerna står inför olika utmaningar. Kommunerna har infört digital teknik för att effektivisera i verksamheten. De har antagit principer, styrdokument och kvalitetsmål inom IT-området och tekniska lösningar för säkerhet och e-tjänster är införda. Invånarservice är centralt i kommunernas och landstingets utvecklingsarbete. Det finns kommuner som infört många digitala invånartjänster inom all kommunal verksamhet, andra kommuner

har börjat inom områdena barn och elever, kultur och fritid samt allmänna frågor. Landstinget har det nationella ansvaret för 1177/Vårdguiden.

Även om de flesta kommuner aktivt arbetar med den digitala utvecklingen står de inför många utmaningar i arbetet med e-utveckling under de närmaste åren. Den snabba teknikutvecklingen ställer ständigt ökande krav på att använda digitaliseringens möjligheter och att kommunerna utvecklar förmågan att realisera nyttan. Många av utmaningarna följer inte de traditionella organisationsgränserna utan är gränsöverskridande till sin natur. Ett område är interoperabilitet, inom detta område står offentlig sektor inför utmaningar som kräver gemensam planering och samarbete.

I kommunerna finns också en efterfrågan på regional samverkan utifrån invånarens fokus. Regional samverkan kan bidra till att effektivisera det interna arbetet genom att dela resurser, erfarenheter och teknik, och kan förbättra servicen för invånare i en allt mer integrerad region där invånaren rör sig över kommun- och organisationsgränser.

IT-forums framtida inriktning

Under den senaste avtalsperioden har förväntningarna på regional samverkan ökat i Stockholms län. Det beror dels på IT-forums vidgade åtagande, dels på den nationella utvecklingen och ett ökat fokus på invånarperspektivet. Utvecklingen ställer ökade krav på IT-forum vad gäller samverkan, omvärldsbevakning och aktivt deltagande på nationell nivå. Den regionala nivån utgör också en viktig länk mellan nationell och lokal nivå.

IT-forum har från 2013 allt mer integrerats i KSL:s ordinarie verksamhet och struktur vilket gett IT-forum bättre förutsättningar att driva och stödja utvecklingen i KSL:s ordinarie kanaler. Det är även en anpassning till att digitaliseringen idag är en förutsättning för nästan all verksamhet, och att frågor som berör e-utveckling finns inom alla KSL:s verksamhetsområden. Medlemmarna har under åren uttryckt att det är önskvärt att samarbeta kring gemensamma förstudier, kravställningar, vägledningar och policyskapande aktiviteter. För den enskilda medlemmen är det en utmaning att hålla sig informerad när utvecklingen går snabbt. Det är därför en viktig uppgift för det regionala samarbetet att genomföra strukturerad omvärldsbevakning och att det finns arenor för erfarenhetsutbyte.

I de workshops som genomförts med stöd av Governo, våren 2014, framkommer en samstämmighet kring behovet av regionalt stöd i omvärldsbevakning och ett regionalt erfarenhetsutbyte.

Vad bör IT-forum göra?

Under arbetet med IT-forums framtida inriktning har ett antal behov identifierats. Omvärldsanalysen har visat de trender och förutsättningar som påverkar länets kommuner och landstinget. Med utgångspunkt från det ovanstående har vi identifierat följande prioriterade områden.

IT-forum ska:

- vara en länk mellan den nationella och den lokala nivån
- samverka med SKL:s arbete inom digitalisering
- vara mottagare av nationella stimulansbidrag som utbetalas till regional nivå
- företräda stockholmsregionens perspektiv
- genomföra omvärldsbevakning
- arbeta med att skapa gemensamma förutsättningar
- ta fram gemensamma kravställningar
- ta fram gemensamma ramverk och principer
- stödja implementering och genomförande
- arbeta med uppföljning i syfte att följa e-utvecklingen

Hur bör IT-forum arbeta?

Som tidigare har konstaterats är en av IT-forums styrkor den etablerade samverkan mellan kommunerna, och mellan kommuner och landstinget. IT-forum har också ett fokus på verksamhetsutveckling, och har ett regionalt arbetssätt som innebär att principer och ramverk tas fram gemensamt. Under de närmaste åren kommer behovet av samverkan och gemensamma principer att bli allt mer avgörande för kommunerna och landstinget. De enskilda aktörerna är beroende av varandra för att kunna ge en fullständig invånarservice och för att effektivisera verksamheten.

Sammantaget bedömer vi att samverkan i Stockholms län ska bygga på de förutsättningar som regionen har och att vi ska värna om det regionala samarbete som inkluderar landstinget. Med utgångspunkt från den analys som gjort inom ramen för arbetet med IT-forums framtida inriktning kan vi konstatera att det behövs en arena för digital samverkan i Stockholms län. Inom den arenan går det att urskilja tre huvudsakliga samverkansområden:

- Samverkan mellan länets kommuner
- Samverkan kring e-hälsa - tillsammans med kommuner, landstinget och privata vårdgivare
- Samverkan mellan regionens aktörer: kommun, landsting, länsstyrelse, näringsliv och akademien

Kommunal samverkan

Kommunal samverkan utgår från kommunernas behov av en regional samverkansnivå och omfattar under närmaste åren följande delar:

- förutsättningar för e-förvaltning
- skolan i e-samhället
- samhällsbyggnad

Med förutsättningar för e-förvaltning avses de grundläggande ramverk, tekniska lösningar och informationssäkerhet som krävs för att realisera e-förvaltning och e-utveckling.

IT-forum bör även fortsatt vara en länk mellan nationell och lokal nivå, vilket inkluderar att omvärldsbevaka och förbereda medlemmarna på de förändringar som sker inom e-utvecklingen. IT-forum bör föra länets kommuners talan för att säkerställa att gjorda investeringar tillvaratas och för att beakta de förutsättningar som råder i Stockholms län (mångfald av utförare, starkt ICT-kluster, innovativ region, god tillgång till kompetens, tjänsteköp och outsourcing).

IT-forum bör stödja kommunerna i förberedelser och införande av nationella ramverk, nationella bastjänster och andra samverkansfrämjande lösningar.

Genom regelbundna uppföljningar av e-utvecklingen i Stockholms län bidrar IT-forum till att ge underlag för politiker, kommunledning och verksamhetsledningar.

Samverkan kring e-hälsa – tillsammans med kommuner, landsting och privata vårdgivare

Området e-hälsa bör ses ur ett sammanhållet individ- och livshändelseperspektiv, och det är därför önskvärt att samordna arbetet. Det finns inom IT-forum ett etablerat samarbete mellan kommunerna och landstinget som det är viktigt att bevara och utveckla. De privata vårdgivarna behöver inkluderas i detta arbete.

Inom e-hälsoområdet finns idag ett antal tjänster som alla vårdaktörer gemensamt behöver finansiera och använda. Bakgrunden är att landstingen inom CeHis, på nationell nivå, tagit fram gemensamma digitala system/tjänster och tekniska lösningar. Vår bedömning är att SKL kommer att etablera affärsmodeller kring dessa lösningar på ett sådant sätt att det blir enkelt för kommuner och privata vårdgivare att ansluta sig. Regionalt samarbete kommer att behövas för att säkerställa implementeringen av gemensamma tjänster.

Vi föreslår därför ett utökat regionalt samarbete inom e-hälsoarbetet. E-hälsoarbetet bör ha följande uppdrag:

- stödja det kommunala utvecklingsarbetet och samverkan mellan kommunerna
- samarbete kring gemensamma frågor mellan landsting, kommuner och privata vårdgivare med fokus på grundläggande informationsutbyte och livshändelseperspektivet,
- vara en länk mellan det lokala och nationella arbetet inom SKL, CeSam

Regional arena – samverkan mellan kommun, landsting, länsstyrelse, näringsliv och akademien

Under de workshoppar som genomförts inom ramen för arbetet med IT-forums framtid så har vikten av att skapa en stark regional arena betonats, och att en huvudarbetsuppgift för den arenan bör vara genomförandet och uppföljningen av regional digital agendan för Stockholms län.

Uppdraget att ta fram en regional agenda för Stockholms län har Länsstyrelsen, och arbetet sker i samverkan med IT-forum. Den regionala digitala agendan förväntas vara klar i oktober 2014. Vår bedömning är därför att IT-forums uppdrag inom detta är beroende av inriktningen på den regionala digitala agendan. IT-forum bör ha rollen att samordna kommunerna.

Förslag

Syfte och mål

Syftet är att öka ambitionsnivån i det regionala samarbetet för att effektivisera kommunernas och landstingets arbete med att ta tillvara digitaliseringens möjligheter.

Det regionala arbetet ska ske i nära samarbete med SKL, CeSam, och målsättningen är att skapa nytta för länets invånare.

Stockholms län ansluter sig till de nationella målsättningarna:

- Enklare vardag för privatpersoner och företag
- Smartare och öppnare förvaltning stödjer innovation och delaktighet
- Högre kvalitet och effektivitet i verksamheten

Inriktning

IT-forum bör inriktas på samverkan kring gemensamma frågor och förutsättningar för e-förvaltning där livshändelseperspektivet är i fokus. IT-forum ska:

- vara en länk mellan den nationella och den lokala nivån
- samverka med SKLs arbete inom digitalisering
- vara mottagare av nationella stimulansbidrag som utbetalas till regional nivå
- företräda stockholmsregionen
- genomföra omvärldsbevakning
- arbeta med att skapa gemensamma förutsättningar
- ta fram gemensamma kravställningar
- ta fram gemensamma ramverk och principer
- stödja implementering och genomförande
- arbeta med uppföljning i syfte att följa e-utvecklingen

De ovanstående punkterna ska vara utgångspunkten för den årliga verksamhetsplanen där gemensamma åtaganden och aktiviteter prioriteras och konkretiseras.

Det regionala samarbetet inom e-hälsoområdet, är prioriterat och bör ske i samarbete med CeSam. Verksamhetsplaneringen bör vara gemensam för kommunerna och SLL och bör utmytna i en gemensam handlingsplan. Särskilt fokus behöver läggas på samarbetet mellan kommuner och landstinget.

Organisation och arbetsformer

KSL bör vara hemvisten för IT-forum, och KSL bör ta ansvaret för bemanning av området. Bemanningen bör bestå av e-strateger som har i uppgift att leda och samordna arbetet inom följande områden:

- samverkan mellan länets kommuner
- samverkan kring e-hälsa - tillsammans med kommuner, landstinget och privata vårdgivare

Eftersom IT-forum enligt detta förslag blir en del av KSLs verksamhet behöver inget separat avtal tecknas med kommunerna. Fortsatt samverkan som regleras i avtal mellan landstinget och länets kommuner är av största strategiska vikt för arbetet inom e-hälsa. Ett avtal behöver tecknas mellan kommuner och landstinget för att reglera samarbetet.

Den föreslagna organisationen och arbetsformerna är en del av en fortsatt integrering i KSLs verksamhet. Det är även en anpassning till att digitaliseringen idag är en förutsättning för nästan all verksamhet och verksamhetsutveckling, och att frågor som berör e-utveckling finns inom alla KSL:s verksamhetsområden.

IT-forum bör även fortsatt vara en länk mellan nationell och lokal nivå, vilket inkluderar att omvärldsbevaka och förbereda medlemmarna på de förändringar som sker inom e-utvecklingen. I detta har IT-forum också en

viktig funktion som nätverksorganisation. IT-forum bör representera länets kommuner för att säkerställa att gjorda investeringar tillvaratas och för att beakta de förutsättningar som råder i Stockholms län.

IT-forum bör stödja kommunerna i förberedelser och införande av nationella ramverk, nationella bastjänster och andra tekniska lösningar. Inom e-hälsoområdet bör IT-forum stödja det kommunala utvecklingsarbetet och samverka mellan kommunerna, och stödja samarbete kring gemensamma frågor mellan landsting, kommuner och privata vårdgivare med fokus på grundläggande informationsutbyte och livshändelseperspektivet.

Styrning

IT-forum bör även fortsättningsvis styras av tjänstemän på ledande nivå. IT-forums uppdrag indelas enligt detta förslag i två delar; en för samverkan i primärkommunala frågor och en för samverkan mellan kommunerna och landstinget, två parallella uppdrag som även finansieras olika. Den mellankommunala samverkan föreslås finansieras genom KSLs medlemsavgift. Samverkan med landstinget finansieras av landstinget och KSL gemensamt enligt särskilt avtal. I båda uppdragen kan statlig finansiering bli aktuell genom olika nationella satsningar. Av formella skäl behövs en separat styrgrupp kopplat till respektive uppdrag och dess finansiering. Vi ser det dock som angeläget att ha en samlad styrning av e-frågorna vilket gör att vi föreslår att de två styrgruppernas arbete samordnas. För kommunernas del föreslås därför personunion mellan de två styrgrupperna.

För den mellankommunala styrgruppen utser KSLs styrelse kommundirektörer eller motsvarande från medlemsorganisationerna, samt förbundsdirektören för KSL. Till den andra styrgruppen utses för KSLs del samma representanter. Landstinget utser sin representation.

IT-forums verksamhetsplan avseende kommunal samverkan ingår i KSLs årliga verksamhetsplan som beslutas av KSLs styrelse. Fastställelse av verksamhetsplan för samverkan med landstingets beslutas i särskild ordning enligt avtal.

Finansiering

Förslaget innebär sammantaget en höjd ambitionsnivå mot bakgrund av kommunernas identifierade behov i kombination med en allt mer omfattande digitalisering av hela samhället. Efter att ha drivit IT-forum under flera år genom ett särskilt avtal föreslår IT-forums nuvarande styrgrupp att verksamheten knyts närmare KSLs övriga uppdrag och att finansiering från och med 2015 sker genom ordinarie medlemsavgifter.

IT-forum 2009-2013

Innehåll

Nulägesbeskrivning IT-forum.....	3
Bakgrund	3
Finansiering.....	3
Organisation	4
Samarbetsformer	4
Kommunikation med medlemmar	5
Avtalsperiod 2009-2011	6
Slutsatser	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Avtalsperiod 2012-2014	7
Realisering av e-Samhället på regionalnivå 2012-2014	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Förutsättningar för e-Samhället	8
Öppna data.....	8
Skolan i e-Samhället	9
eHälsa.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Samverkan Kommuner och landstinget	9
Samhällsbyggnad	9
Redovisning av genomlysningar av IT-forum.....	10
Målbild för arbetet med e-Hälsa (Governor 2011).....	10
IT-forums utvidgade uppdrag- Intervjuer med länets kommuner (intern).....	10
Uppföljning införande HSA/SITHS (Bearing point).....	10
Nulägesbeskrivning av eUtvecklingen i länet 2013	11
Erfarenheter	12
Förbättringsmöjligheter	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Aktuella frågor kring framtida arbetsformer	13
Samarbetsformer	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Nulägesbeskrivning IT-forum

Inledning

IT-forum 2009-2013 är en beskrivning av den verksamhet som bedrivits inom IT-forum under den senaste avtalsperioden. Nulägesbeskrivningen är framtagen som en del av det underlag som ska användas i arbetet med att ta fram förslag till framtida inriktning för IT-forum.

Bakgrund

IT-forum startade som ett samarbete mellan Stockholms läns landsting, Länsstyrelsen och Stockholms stad. Samarbetet startade 1996 med Stockholms stad och SLL och har sedan successivt utvidgats med samtliga kommuner i länet och Gotland. IT-forums hemvist från starten och fram till 2008 var Länsstyrelsen. Efter detta flyttades IT-forums juridiska hemvist till Kommunförbundet Stockholms län (KSL). IT-forum är en sluten resultatenhet inom KSL.

Syftet med IT forum var initialt teknik och infrastruktur, att främja tillväxt genom att skapa nytta, mervärde och kostnadseffektiva samhällstjänster för medborgare, organisationer och företag inom Stockholmsregionen. 2007 ändrades inriktningen mot samarbete kring gemensam processutveckling och effektiviseringar samt gemensamma upphandlingar. Under den perioden genomfördes bl. a. gemensamma telefoniupphandlingar. Från 2007 prioriterades införandet av den Nationella IT strategin för vård och omsorg. Under nuvarande avtalsperiod (2012-2014) är inriktningen att samverka kring SKL:s strategi för e-samhället för att nå målen:

- Enklare vardag för privatpersoner och företag.
- Smartare och öppnare förvaltning stödjer innovation och delaktighet
- Högre kvalitet och effektivitet i verksamheten

Under avtalsperioden 2012-2014 prioriteras arbetet med:

- E-hälsa
- IT i skolan
- Samhällsbyggnad

Finansiering

IT-forum finansieras med medlemsavgifter totalt ca 2.2 miljoner/år. Medlemsavgiften regleras i de avtal som tecknas kring varje treårig samarbetsperiod. Budgeten har utökats med de nationella stimulansmedel som SKL har förmedlat till regionalt samarbete kring e-Hälsa (ca 2,2 miljoner kr/år samt för 2013 dessutom 10.3 miljoner till bestämda aktiviteter)

Organisation

Politisk nivå

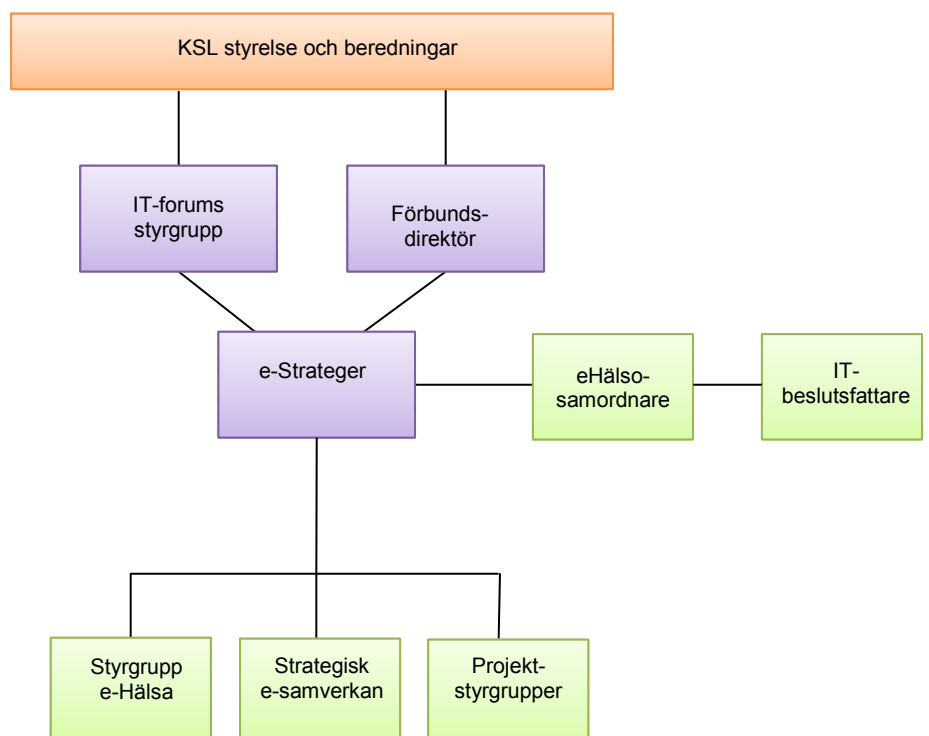
Politiskt finns IT-forum under KSL:s styrelse med de frågor som berör helhet och under respektive beredning i frågor som gäller:

- Social välfärd
- Utbildning
- Samhällsbyggnad

Tjänstmannanivå

På tjänstemannanivå ser organisationen ut så här:

- IT-forums arbete styrs av en styrgrupp med representanter från kommunerna och Stockholms läns landsting. Styrelsen för Kommunförbundet Stockholms Län utser de kommunala representanterna.
- Två e-Strateger har i uppgift att leda och samordna det regionala arbetet.
- Respektive kommun har utsett dels en e-Hälsosamordnare och en IT-beslutsfattare som ingår i de regionala nätverken.
- Projektstyrgrupper för projekt
- Ett strategiskt IT-råd tillför expertkunskap

Samarbetsformer

Inom Stockholms län har samarbetet utformats utifrån ett verksamhetsperspektiv. Nedanstående samarbetsformer har använts.

1. Gemensamma upphandlingar eller utveckling, i IT-forums regi eller i verksamheten:
  - Gymnasieintagningen - en gemensam elevdatabas, ett antagningssystem och en regional digital presentation av skolornas kvalitet. (GSI)
  - En gemensam e-tjänst för tillståndshantering färdtjänst har utvecklats(IT-forum)
  - Origo (Länsstyrelsen)
2. Gemensamma policydokument som kompletteras med vägledningar och checklistor för lokalt genomförande:
  - 16 principer för samverkan
  - Vägledande principer för Öppna data
3. Gemensamma förstudier som underlag för beslut i respektive organisation eller regionalt:
  - Peng-analys Nationell Patient Översikt (NPÖ)
  - Förstudie regional samverkan kring Socialtjänsten på nätet (IT-forum)
  - e-Arkiv
  - Nulägesbeskrivning Skolan i e-Samhället
4. Regional gemensam projektledare som bistår de lokala projektledarna:
  - HSA/SITHS införandet via SLL
  - Nationell Patientöversikt (regional projektledare som stöd till den lokala projektledaren)
5. Regionala projekt, Projekt som beställs och genomförs regionalt:
  - Tillit, Regionalt federationsprojekt
6. Praktiskt stöd i genomförande av ny teknik:
  - Tillståndshantering färdtjänst, Task force

Kommunikation med medlemmar

Kommunikationen med medlemmar sker regelbundet och verksamheten är mötestät.
Exempel på kommunikation:

- Hemsidan
- Möten med kommundirektörer, förvaltningschefer, IT-chefer etc
- Nyckelpersoner inbjuds till nätverk och temaseminarier
- Besök i kommuner 2010 och 2012.
- Governo intervjuade 2010 rapport 2011

Avtalsperiod 2009-2011

Under avtalsperioden 2009-2011 prioriterades området e-hälsa. Ambitionen var att skapa en gemensam webbplats för vård och omsorg. Arbetet skedde i nära samarbete med Vårdguiden (nuvarande 1177/Vårdguiden). Under perioden skedde regionalt utvecklingsarbete, men resultaten motsvarade inte den fastlagda ambitionsnivån. Landstingen samarbetade dock framgångsrikt nationellt kring information och gemensamma invånartjänster för den landstingsfinansierade hälso- och sjukvården. Det fanns inte, under den här perioden, något nationellt intresse för att involvera den kommunala verksamheten i 1177.

Tidigt identifierades processen för Tillståndshantering för färdtjänst som ett bra område att skapa en gemensam lösning för. Bakgrunden till tjänsten var de långa ledtiderna som gjorde att den enskilde fick vänta upp till fem veckor på sitt färdtjänstillstånd. 2012 -2013 har en gemensam tjänst levererats.

Det vi lyckats med gemensamt inom arbetet med att skapa en gemensam webbplats är.

- Artiklar om kommunala områden publicerades
- Länkning mellan kommunernas webplatser och Vårdguiden och mellan Vårdguiden och kommunerna skapades. Länkarna var avancerade på det sättet att de länkade till relevant sida hos den andra aktören
- Kontaktinformation publicerades till sex kommuners myndighetsutövning till äldreomsorg/funktionshinder
- De verksamheter som samverkar mellan kommun och landsting finns idag på 1177: beroendemottagningar och ungdomsmottagningar.
- Fyra kommuner anslöts till Mina Vårdkontakter

2011 beslutades att förändra samarbetsformen och arbeta tillsammans i avgränsade projekt.

En viktig fråga inom länet är att kunna utbyta information mellan aktörer på ett säkert sätt. För att främja digital samverkan och bistå kommunerna med stöd i sin utveckling togs 16 principer för samverkan fram. KSL:s styrelse rekommenderade kommunerna att anta principerna vilket samtliga kommuner gjorde under 2010. Värt att notera är att det inte fanns någon tidsplan för implementeringen av 16 principer för samverkan.

2011 genomfördes fortsatt satsning på implementering av 16 principer för samverkan.

Det togs bl. a fram:

- Checklistor och vägledningar för att underlätta implementeringen av 16 principer för samverkan
- Mallar för informationssäkerhetspolicy och informationsklassning samt ett konsekvensverktyg .
- 2010 genomfördes två SKL finansierade projekt kring federation och kryptering av information.
- Ett antal utbildningstillfällen anordnades för implementering av 16 principer för samverkan.

En central fråga under avtalsperioden blev kraven på att kommunerna skulle ansluta sig till landstingens säkerhetslösningar HSA-ID och SITHS-kort. Efter många diskussioner kom länets kommuner och IT-forums styrgrupp fram till att införa HSA/SITHS som en kortsiktig lösning då systemen som krävde detta var verksamhetskritiska. Kommunerna i Stockholms län var tvungna att använda SLL:s lösning. Under 2010 togs alla förutsättningar fram och våren 2011 genomfördes anslutningen till EK (HSA) och SITHS kort infördes.

Ett gemensamt arbete med förberedelser för kravställning och upphandling av e-arkiv genomfördes under 2010-2011. Alla kommuner i länet (exkl. Stockholm som redan hade e-arkiv) var intresserade av att delta i kravställningen. SKL tog sedan över frågan om gemensam upphandling. Upphandlingen har nu slutförts och i verksamhetsplanen 2014 för IT-forum finns stöd till kommunerna vid avrop och införande.

Under perioden etablerades regionala nätverk för e-Hälsosamordnare och IT-beslutsfattare. En arkitekturledningsgrupp och en verksamhetsgrupp e-Hälsa skapades.

Under avtalsperioden etablerades även IT-forum som en medlemsorganisation med uppdrag att arbeta med verksamhetsutveckling. Verksamheten var känd i kommunernas ledning, socialtjänst och hos IT-beslutsfattare. Medlemmarna deltog på olika sätt och i varierad omfattning i samverkan. Även om e-hälsa var huvuduppdraget aktualiserades allt fler gemensamma frågor inom samarbetet. Vid slutet av avtalsperioden var samtliga medlemmar var positiva till att förlänga samarbetet till 2012-2014.

Avtalsperiod 2012-2014

IT-forums uppdrag vidgades inför avtalsperioden 2012-2014 och innehåller det regionala åtagandet för realisering av SKL:s handlingsplan för e-Samhället. Det innebär att IT-forums uppdrag från 2012 vidgats både genom att fler områden inkluderats i åtagandet och att omfattningen av det pågående åtagandet kring e-hälsoarbetet har ökat. Prioriterade områden för IT-forum är 2012-2014:

- E-hälsa
- Skolan i e-samhället
- Samhällsbyggnad

Den regionala nivån har från nationellt håll, departementen och i SKL:s handlingsplan, fått ett uttalat ansvar för utveckling av e-samhället. IT-forum utökade 2013 sin bemanning med ytterligare en e-strategitjänst. E-utveckling är numera inkluderat i KSL:s ordinarie verksamhet. Detta ger e-frågorna ökad legitimitet genom tydligare politisk förankring.

Under avtalsperioden har IT-forum tydliggjort vilka mål och aktiviteter som ligger inom åtagandet. Kvaliteten på och ambitionen i den årliga verksamhetsplanen har ökat. I linje med det har uppföljningen fått ökad prioritet. Länet kommundirektörer har involverats i den årliga verksamhetsplaneringen.

Parallellt med detta har samhällsutvecklingen bidragit till att e-frågorna prioriterats högre på medlemskommunernas agendor och medlemmarnas förväntningar på den regionala nivån blir allt större.

Inom e-hälsoområdet har vi regionalt en sammanhållen organisation med Stockholms läns landsting (SLL). Samarbetet mellan kommuner och landstinget inom en sammanhållen organisation är en kärna i det regionala arbetet. Den utveckling vi ser framför oss är att mer och mer hälso- och sjukvård kommer att utföras i hemmen samtidigt som invånarnas krav på service utifrån sin livssituation ökar. Vi ser samverkan mellan kommuner och landsting som fortsatt central. Det är värt att påtala att faktumet att samverkan ser olika ut nationellt och regionalt är en komplicerande faktor.

Inför ny avtalsperiod har arbete med IT-forums framtida inriktning påbörjats. Under våren 2014 tas förslag fram och förankras kring IT-forums framtida inriktning. Underlaget ska bli beslutsunderlag för framtida ambitionsnivå och samverkansformer.

Förutsättningar för e-Samhället

För att få informationstillgången att hanteras säkert och organisationsoberoende krävs det infrastruktur och informationssäkerhet som fungerar för alla inblandade parter, kommuner, landsting, privata vårdgivare och invånare. Inom länet är vi överens om grundläggande principer för elektronisk samverkan, ”16 principer för samverkan”. Till principerna finns praktiska handledningar framtagna. Under 2013 har användandet av principerna följts upp, uppföljningen visar att vi är på väg mot att skapa en gemensam infrastrukturell grund. Men att det behövs fortsatta investeringar för att möta behovet av säkert informationsutbyte. Närmare hälften av länets kommuner har inte ett ledningssystem för informationssäkerhet (något som är en grundläggande komponent för säker informationshantering).

Vi förordar i 16 principer för samverkan federativa lösningar och arbetar för realisering av dessa. E-tjänsten för tillståndshantering för färdtjänst har federativinloggning. Nationella federationer etableras bl. a. inom skola och vård. I länet arbetar vi tillsammans med Apoteket service och SKL med införande och användning av federationerna.

SKL och CeHis genomför en gemensam upphandling av vissa infrastruktur tjänster som huvudsakligen är tänkta att användas inom hälsa, vård och omsorg men som påverkar kommunernas hela verksamhet. Länet är representerat i styrgruppen och i arbetsgrupper. svåröverblickbar. Utmaningen är att bidra till att de upphandlade tjänsterna i slutändan är kostnadseffektiva och användningsbara samt att även kommunala investeringar tas tillvara.

Öppna data

IT-forum har i samarbete med SKL och pwc tagit fram nationellt ramverk för kommunernas och landstingens arbete med Öppna Data. Stockholms stad har sedan 2011 en handlingsplan för öppna data och har idag över 100 datakällor publicerade. Arbetet med att initiera öppna data i övriga av länets kommuner har påbörjats, men ännu har inga datakällor publicerats. Stockholms stad har vid två tillfällen genomfört app- och innovationstävlingen Open Stockholm Award, 2012 och 2014. Under 2014 är it-forum KSL samarbetspartner och länets kommuner har bjudits in att publicera sina öppna data.

Under 2014 är inriktningen att införandet av öppna data ska genomföras i flera kommuner och det nationella ramverket ska testas.

Skolan i e-Samhället

Regional samverkan kring skolan i e-Samhället är prioriterat under avtalsperioden. Det är ett komplext område, där det pågår en mängd olika initiativ både lokalt, regionalt och nationellt. Under 2012 gjordes intresseinventering från kommunerna vilket resulterade till 2013 års arbete. En nulägesbeskrivning har tagits fram. Resultatet av nulägesbeskrivningen visar att det finns stora variationer i införandtakt och kvalitet när det gäller förmågan att införa digitalt stöd i skolan. Den visar även att många kommuner saknar en strategi för IT i skolan. Den regionala utmaningen är att på bästa sätt bidra till digitaliseringen i skolan med de begränsade resurser som IT-forum har.

E-Hälsa

IT-forum har sedan 2008 arbetat med utveckling av e-hälsa på regional nivå. Utgångspunkten är att en genomtänkt och långsiktig satsning inom Stockholms län och Gotlandsregionen på samverkan ger förutsättningar för en säkrare och mer tillgänglig vård och omsorg.

2013 satsade Socialdepartementet på e-hälsa inom programområdet evidensbaserad praktik. KSL och SKL har tecknat en överenskommelse kring genomförande av e-hälsa. KSL har åtagit sig att samordna e-hälsoarbetet i länet vilket inkluderar riktat stimulansmedel till aktiviteter i kommunerna. I 2014 års budgetproposition framgår att samma målsättningar gäller för nästa år men det framgår inte i vilken omfattning Stimulansmedel kommer att utbetalas för 2014. Stimulansmedlen ger IT-forum och länets kommuner möjlighet att satsa extra på e-hälsa.

Under avtalsperioden har vi regionalt satsat på samordning med landstinget kring ledning och styrning, regional organisation, införandet av nationell patientöversikt har startat, vi har realierat e-tjänst för tillståndshantering färdtjänst mm.

Samverkan Kommuner och landstinget

Den samverkan som finns inom IT-forum mellan kommunerna och landstinget är central för den utveckling inom e-Hälsoarbetet som pågår i länet. Idag finns det inom e-Hälsoområdet ett bra samarbetsklimat mellan kommunerna och Stockholms läns landsting. Det innebär att IT-forum är med i Landstingets organisation och landstinget är med i IT-forum. Utvecklingen i samarbetet fortsätter och ambitionen i framtiden är att alla delar att känna till varandra och förstå varandras uppdrag.

Hälsa, vård och omsorg utvecklas med hjälp av digital teknik och i framtiden kommer invånaren allt oftare att ha behov av sammanhållen service från sektorn.

Samhällsbyggnad

Inom samhällsbyggnadsområdet samarbetar vi med SKL kring en sammanhållen bygglovsprocess.

Redovisning av genomlysningar av IT-forums arbete

Målbild för arbetet med e-Hälsa (Governo 2011)

Slutsatser i rapporten är att IT-forum behöver ta nästa steg genom att förfinna en handlingsplan och precisera uppsatta mål, prioritera och tidsätta olika aktiviteter samt bemanna olika delprojekt efter behov.

IT-forums utvidgade uppdrag- Intervjuer med länets kommuner (intern)

Avtalsperioden 2012-2014 startade med att Karin Bengtsson erbjöd alla medlemsorganisationer ett personligt besök för att diskutera regional samverkan. Frågor som diskuterades var:

- Var är e-utvecklingen 2015?
- Vilka är era största e-Utmaningar inom Skola, samhällsbyggnad och övrigt?
- Vad vill ni att IT-forum bidrar med

Alla kommuner är eniga om att utvecklingen av e-Samhället fortsätter. Det innebär att 2015 räknar vi med att e-samhället har etablerats och att verksamheterna effektiviserats med stöd av IT samtidigt som invånarna har bra digital service.

Kommunerna var eniga om att det är vinster med samverkan. Inom skola, e-hälsa och samhällsbyggnadsområdet fanns önskemål om gemensamma aktiviteter och det fanns många olika önskemål om samverkansområden och konkreta projektförslag.

Kring övriga områden identifierades vägledningar kring Öppna data som ett intressant område att samverka kring.

Följande synpunkter framfördes kring IT-forums fortsatta arbete:

Former för samverkan

- Viktigt att utveckla samverkan mellan SKL och IT-forum (Regionen)
- Önskemål om att regionalsamverkan utformas så att den minskar respektive kommuns investeringskostnader.
- Önskemål om samverkan kring dagsaktuella frågor och strategier för framtiden. Gärna i Nätverk.

IT-forums mandat

- Viktigt att IT-forum har mandat och kan vara påtryckare mot beslutsfattare
- Viktigt att IT-forum behåller spets och kvalitet
- Viktigt att IT-forum står för flexibla lösningar och öppenhet gärna genom policyskapande aktiviteter

Slutsatserna togs om hand inför arbetet med verksamhetsplan för 2013.

Uppföljning införande HSA/SITHS (Bearing point)

2012 genomfördes en uppföljning av det regionala arbetet med införandet av HSA/SITHS.

Uppföljningen syftade till att tydliggöra lärdomar från införandet av SITHS-kort och administration av medarbetare i Ek-katalogen i Stockholms läns kommuner. Införandet av SITHS-kort och Ek i kommunerna kringgärdades av en hel del förvirring och oklarheter, både vad gäller ansvar, tidsplan och detaljfrågor. Med hjälp av det stöd som SLL IT bidrog med och den samordnade roll som IT-forum tog lyckades dock kommunerna reda ut de hinder som fanns och står i dagsläget med vad som kan anses vara ett lyckat införande av bakom sig.

Det fanns faktorer som försvårade arbetet med införandet. Dessa var huvudsakligen:

- Bristande framförhållning gällande förändringar i tidsplan.
- Avsaknad av tydliggörande av ansvarsfördelning mellan medverkande organisationer.
- I vissa fall bristande kommunikation och ansvarsfördelning inom kommunerna.
- Initialt bristande förståelse för att kommunernas verklighet skiljer sig från landstingets i den kommunikation som gjordes.

Ett antal huvudsakliga framgångsfaktorer har även identifierats:

- De forum för samverkan som IT-forum anordnade.
- Den sammanhållande specialist som stöttade kommunerna i detaljfrågor och som bidrog till att likrikta kommunernas arbete.
- Den stöd- och utbildningsinsats som SLL IT bidrog med, särskilt gällande SITHS-kort.

Nulägesbeskrivning av e-Utvecklingen i länet 2013

Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) har under 2013 kartlagt e-Utvecklingen i Stockholms län. Kartläggningen har skett genom att länets kommuner använt *eBlomlådan*, som är ett verktyg för självvärdering av service och verksamhetsutveckling med stöd av IT. Nio medlemmar har inte deltagit i självvärderingen, konsekvensen blir att underlaget är bristfälligt. Utöver *eBlomlådan* har medlemsorganisationerna fyllt i en enkät kring *16 principer för samverkan*.

Resultatet av *e-Blomlådan* visar att de deltagande kommunerna har kommit långt i arbetet med att införa principer, styrdokument och kvalitetsmål inom IT-området, samt att de har infört tekniska lösningar för säkerhet och e-tjänster. Resultatet visar också att kommunerna är bättre på att använda digitaliseringens möjligheter internt i organisationerna än till att förbättra servicen till invånarna. Störst utvecklingspotential finns inom e-Hälsa, det vill säga invånarna erbjuds sällan kommunala digitala välfärdstjänster inom området äldre och omsorg.

Målsättningen med de *16 principerna för samverkan* är att bygga den tillit som behövs för att möjliggöra ett säkert informationsutbyte över internet. Uppföljningen visar att informationssäkerhetsarbete pågår inom de deltagande organisationerna. Idag behöver varje större organisation ett styrande dokument kring informationssäkerhet men resultatet visar att nära hälften saknar en informationssäkerhetspolicy. Dessutom saknar nära hälften av kommunerna en utpekad ansvarig för området.

Värt att notera är att endast fem medlemsorganisationer regelmässigt kravställer federation vid upphandlingar. Flera av principerna är dock beroende av nationella initiativ för att få genomslag och för att ge fullständig nytta för medlemmarna.

Erfarenheter

Erfarenheterna från de sista två avtalsperioderna kan sammanfattas så här:

Efterfrågan på regional samverkan ökar. Detta gäller hela utvecklingen av e-samhället. De nationella förväntningarna är stora på oss som huvudstadsregion. Utvecklingen går fort och invånarna förväntar sig sammanhållen service. Inom e-hälsoområdet är den regionala arenan central då vi går mot en allt mer integrerad region där privata aktörer agerar över huvudmannagränser vilket ökar behovet av samordnade lösningar.

Samverkan mellan kommuner och landstinget är central och viktig att behålla i framtiden. Här bör även privata vårdgivare i ökad omfattning bjudas in till samarbete.

IT-forums mandat som regional aktör är viktig och behöver stärkas. Omvärlden förändras. Den regionala nivån stärks i många delar av Sverige. Stockholms län behöver hitta sin form för ett utvidgat regional samarbete. Ambitionsnivån i det gemensamma arbetet måste anpassas till de resurser som avsatts och det som mandat IT-forum har.

Samverkan med många inblandade parter ställer stora krav på struktur och tydlighet, det behövs tydliga mål och aktiviteter kopplade till målen. För att möta detta har IT-forum integrerats i KSL:s ordinarie verksamhet och struktur vilket ger:

- Ökad legitimitet
- Förbättrade förutsättningar att driva och stödja utvecklingen i inarbetade former.

Tydlighet med målsättningar och aktiviteter kopplade till målen behövs. Ett sätt vore att använda en etablerad projektstyrningsmodell och projektportfölj. Digitaliseringen påverkar idag de flesta utvecklingsfrågor. IT-forum kan inte äga alla dessa utan måste hitta sin "roll" och arbetsformer som stödjer regional utveckling.

Gemensamma lösningar har tagits fram när verksamhetsbehov bäst har tillgodosetts med gemensamma lösningar.

Gemensamma förstudier, kravställningar, vägledningar och policyskapande aktiviteter har tagits emot positivt i länet. Medlemmarna har många gånger uttryckt att det är ett önskvärt sätt att samarbeta.

Det är svårt att gå från ord till handling. Erfarenheten säger att det ofta är svårt att omsätta gemensamma överenskommelser till praktiskt genomförande i kommunerna. Medlemmarna efterfrågar hjälp i genomförandet. Gemensamma projektledare är framgångsrikt inom e-hälsoområdet.

Det är svårt för enskilda medlemmar att hålla sig informerade i en snabb utveckling. Strukturerad omvärldsbevakning behöver genomföras och arenor för erfarenhetsutbyte behöver finnas.

Det är svårt att få med alla medlemmar i arbetet. Idag når IT-forum alla kommuner men alla är inte aktiva. Det finns många tongivande kommuner och IT-forum behöver aktivt arbeta för ökad delaktighet hos alla kommuner.

Att arbeta med verksamhetsutveckling som stöds av IT är att tänka nytt. I det regionala arbetet behöver vi skapa samverkansytorna mellan verksamhet och IT.

Kommunikation kan en regionalaktör aldrig göra tillräckligt. Utöver ett ständigt förbättringsarbete kring kommunikation bör digitala kommunikationsmöjligheter, forum, video osv införas och användas.

Aktuella frågor kring framtida arbetsformer

- Omfattning av samarbete
- Finansiering av samarbete
- Styrning av samarbete
- Vad ska vara regionalt/gemensamt?
  - Drift
  - Kravställning/upphandling
  - Support
  - Administration
    - e-Arkiv
    - Befolkningsuppgifter
    - Kataloger
    - Ekonomisystem
    - HR system
    - Något annat?
- Ska vi byta namn? Namnet IT-forum, är visserligen ett starkt varumärke men leder tankarna fel – till teknik istället för verksamhetsutveckling.
- e-Frågorna rör sig snabbt och det finns många aktörer, IT-forum har ett viktigt uppdrag i omvärldsbevakning och behöver parallellt med långsiktigt arbete i VP vara lätttröligt.

Bilaga 1

Styrgruppen är bemannad med representanter från länets kommuner och Stockholms läns landsting(SLL). KSL:s styresle utser de kommunala representanterna. Medlemmarna är

Staffan Ingvarsson	Stockholms stad	Ordförande
Anette Holm	Stockholms stad	
Vesna Jovic	Huddinge	
Katarina Kämpe	Sollentuna	
Lena Dahlstedt	Nacka	
Martin Andreae	Södertälje	
Patrik Hansson	SLL	
Susanne Bayard	SLL	
Anette Scheibe Lorenzi	Länsstyrelsen	adjungerad
Madeleine Sjöstrand	KSL	adjungerad

Vägen mot en digital agenda för Stockholm

Förslag till ny inriktning för IT-forum
2015 – 2018

Carin Forest
Anders Persson
Caroline Andersson

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1 Inledning	5
1.1 Bakgrund till projektet	5
1.2 Kort om IT-forum	5
1.3 Syfte, mål och avgränsningar	5
1.4 Metod	6
1.5 Disposition	7
2 Omvärldsanalys	8
2.1 Nationell strategikarta	8
2.2 Regional strategikarta	8
2.3 Utvecklingsområden för regionen	9
3 Förslag på ny inriktning	13
3.1 Målbild 2015-2018	13
3.2 Prioriterade insatser	13
4 Förutsättningar för att realisera prioriterade insatser	17
4.1 Regionala förutsättningar för digitalisering – för att uppnå världsklass	17
4.2 Vägledande principer för IT-forums framtida organisation	19
4.3 Vägledande principer för finansiering.....	20
4.4 Beroenden till insatser på andra nivåer	20
5 Sammanfattande reflektioner	22
Bilagor	
Bilaga 1 – Intervjupersoner	
Bilaga 2 – Intervjuguide	
Bilaga 3 – Nationell strategikarta	
Bilaga 4 – Regional strategikarta	
Bilaga 5 – Målgrafer	
Bilaga 6 – Kartlagda insatser med påverkan på regionens aktörer	

Sammanfattning

IT-forum är ett regionalt samverkansorgan inom Kommunförbundet i Stockholms Län (KSL) där kommunerna i Stockholms län, Stockholms läns landsting och Gotlands kommun ingår. IT-forum ska bidra till genomförandet av SKL:s strategi för e-samhället genom att medverka till utveckling och införande av e-samhällets mål i Stockholmsregionen.

Mot denna bakgrund har IT-forum en ambition att ta fram en ny inriktning för verksamheten under de närmaste åren. Detta uppdrag syftar till att utifrån den nulägesbeskrivning som IT-forum gjort (IT-forum 2009 – 2013) och en omvärldsanalys skapa en samsyn kring vilka frågor som är viktiga att samverka kring i Stockholms Län. Målet med uppdraget är att dessa frågor ska kunna ligga till grund för den nya inriktningen för verksamheten i IT-forum. Tanken är att arbetet även ska kunna tjäna som utgångspunkt för framtagandet av den regionala digitala agendan, som Länsstyrelsen ansvarar för. Syftet med denna rapport är att skriva fram IT-forums nya inriktning i en första version, vilken sedan kommer att vidareutvecklas och förankras genom att itereras i olika forum med avsikt att fastställas en slutversion före sommaren 2014.

Initialt genomfördes en omvärldsanalys där en kartläggning av pågående insatser och projekt i regionen genomfördes (se bilaga 6). Parallellt genomfördes en analys av centrala strategidokument vilka resulterade i en nationell och en regional strategikarta, se bilaga 3 och 4. Dokumentanalysen visade stor samstämmighet mellan strategidokumenterna där fyra genomgående målteman kunde identifieras. Detta innebär en samstämmighet i dokumenten på EU-nivå, på nationell nivå och inom SKL. Genom samstämmigheten blir de därmed även indirekt styrande för den nya inriktningen för IT-forum och har fått skapa struktur för delar av denna rapport.

Vidare genomfördes en GAP-analys för att tydliggöra aktuella utvecklingsområden för regionen. Detta genom att studera skillnaderna mellan de pågående insatserna och det önskade läget i styrdokumenterna som mer detaljerat dokumenterats i form av målgrafer för de fyra identifierade måltemana (se bilaga 5). Några av de utvecklingsområden som framträdde var ett outvecklat livshändelseperspektiv, potential för ökad digital delaktighet och digital demokrati liksom potential för utveckling av öppna data. Vidare synliggjordes komplexa ärendeprocesser med svag insyn från privatpersoner och företag samt effektiviseringspotential exempelvis genom möjligheten att dela lösningar, källkod och utveckling mellan olika offentliga aktörer.

Utifrån omvärlds- och GAP-analysen har en ny inriktning för IT-forum tagits fram. Arbetet förbereddes genom ett antal intervjuer med ledande personer inom IT-forum (se bilaga 1), varvid ett internat med bred representation från aktörer i regionen genomfördes tillsammans med en kompletterande workshop med strategiska IT-rådet.

Tidsperioden för den föreslagna inriktningen är 2015 – 2018, där en årlig aktualitetsprövning kring beslutade insatser förordas. Målgruppen för den nya inriktningen är samtliga större intressenter som på olika vis verkar för digitalisering i Stockholmsregionen vilket därmed innefattar såväl kommuner, Stockholms läns landsting, Länsstyrelsen, näringslivet som akademien.

Utgångspunkten i den nya inriktningen är en målbild, vilken beskriver det tillstånd regionen vill uppnå med digitaliseringen som möjliggörare. Målbilden tar fasta på den nationella digitala agendans ambitionsnivå internationellt samt dess ansats när det gäller att skapa enkelhet i vardagen för medborgarna. Samtidigt betonas Stockholmsregionens expansiva tillväxtresa med inriktning på både innovation och hållbarhet. Avslutningsvis tydliggörs IT-forums övergripande roll – som en drivande och samverkande aktör – i detta arbete.

Målbilden har i sin tur brutits ner i ett antal insatsområden för regionens digitaliseringsarbete. Utgångspunkten är en gemensam kraftsamling utifrån livshändelseperspektivet, med en sammanhållen utveckling av service och tjänster där livshändelserna hanteras i viss ordning. Insatser har arbetats fram inom de fyra måltemana: medborgarens fokus, öppenhet och transparens, effektivt resursutnyttjande samt interoperabilitet och infrastruktur. Här blir Stockholmregionens höga ambitionsnivå kring digitalisering tydlig, både när det gäller mängden

insatser som prioriterats och den omfattning av samverkan som är nödvändig bland deltagande aktörer. Därför behöver ett antal prioriteringar göras i det fortsatta arbetet, som förutom prioritering mellan livshändelserna även omfattar principer som prioriterar tjänster med stor potential för automatiserade moment och/eller processer samt insatser med stor potential för många aktörer, privatpersoner och företagare att utveckla såväl kvalitet som effektivitet.

Vidare har ett antal förutsättningar för att realisera prioriterade insatser identifierats. Det handlar dels om regionala förutsättningar i form av en SWOT-analys, dels om vägledande principer för organisatoriska förutsättningar. En ytterligare fråga har varit att identifiera centrala vägledande principer för finansiering av den breda och djupa samverkan som insatserna förutsätter definierats, liksom beroenden till insatser som pågår på nationell och lokal nivå.

Efter genomförd analys konstateras att regionen och dess aktörer har kommit långt inom många områden. Samtidigt återstår en hel del arbete för att hantera utmaningar för att uppnå den föreslagna målbilden. Nu handlar det om att fokusera på insatser som binder samman olika aktörer i regionen med varandra, liksom med statliga myndigheter i deras respektive åtaganden. Viktigt blir också att påverka den nationella nivån (riksdag, regering, SKL) att ta sitt ansvar för frågor som på olika sätt utgör gemensamma hinder i digitaliseringen.

I det fortsatta arbetet inom IT-forum gäller det att dra nytta av den goda samverkan som finns mellan organisationens olika medlemmar och av den kraftsamling som gjorts. Detta gäller inte minst genom den breda ansatsen i detta projekt, för att gemensamt kunna ta nästa steg i förverkligandet av en regional digital agenda i form av konkreta insatser.

1 Inledning

1.1 Bakgrund till projektet

IT-forum är ett regionalt samverkansorgan inom Kommunförbundet i Stockholms Län (KSL) där kommunerna i Stockholms län, Stockholms läns landsting och Gotlands kommun ingår. IT-forum ska bidra till genomförandet av SKL:s strategi för e-samhället genom att medverka till utveckling och införande av e-samhällets mål i Stockholmsregionen. Mot denna bakgrund har IT-forum en ambition att ta fram en ny inriktning för verksamheten under de närmaste åren.

Parallellt pågår arbete med projektstart för framtagandet av en regional digital agenda, som drivs av Länsstyrelsen och där IT-forum har en viktig roll. Tanken är att det arbete som gjorts vad gäller IT-forums inriktning även kan bidra till den kommande regionala digitala agendan.

1.2 Kort om IT-forum

Under de senaste avtalsperioderna har ett antal insatsområden fokuserats inom IT-forum och en bred samverkan har etablerats inom olika områden. I stort kan sägas att arbetet både har haft ett mer tekniskt orienterat perspektiv och samtidigt omfattat ett verksamhetsperspektiv, med IT som en given del i utvecklingen. Framförallt har e-hälsa varit ett prioriterat område under de senaste avtalsperioderna. Prioriterade frågor kring infrastruktur och informations säkerhet har hanterats bland annat genom framtagandet av *16 principer för samverkan* och tillits- och behörighetsfederationer. Arbete har även bedrivits avseende initiativ kring öppna data där IT-forum har samverkat med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Andra frågor som prioriterats är specifikation kring e-arkivlösning, skolan i e-samhället samt stadsbyggnadsområdet. Inom flera områden har samverkan med SKL varit en central del.

IT-forum leds av en styrgrupp bestående av representanter från Stockholms stad (ordförande), övriga kommuner och Stockholms Läns Landsting. Styrelsen för KSL utser de kommunala representanterna. Vid IT-forums kansli arbetar för närvarande två e-strateger, Karin Bengtsson och Jens Lindh.

Basen för IT-forums verksamhet är de medlemsavgifter om 2,2 miljoner per år som betalas in av medlemmarna. Denna avgifts storlek regleras i de avtal som tecknas för varje samverkansperiod om tre år. Till dessa medel har det tillkommit resurser i form av nationella stimulansmedel som förmedlats av SKL. Dessa har uppgått till 2,2 miljoner samt för 2013 ytterligare 10,3 miljoner för bestämda aktiviteter. En viktig del i IT-forums verksamhet är även de resurser som medlemmarna avsätter till gemensamma projekt genom framförallt sitt eget deltagande. Läs gärna mer i nulägesbeskrivningen *IT-forum 2009 – 2013*.

1.3 Syfte, mål och avgränsningar

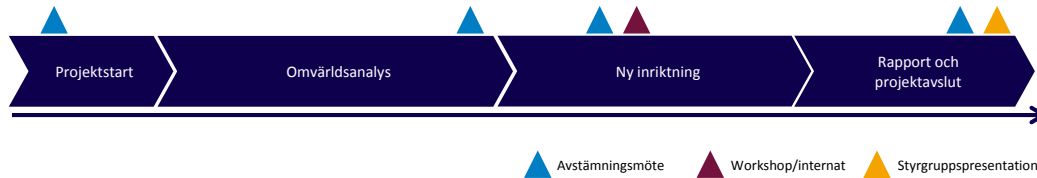
Syftet med projektet är att utifrån nulägesbeskrivningen och en omvärldsanalys skapa en samsyn kring vilka frågor som är viktiga att samverka kring i Stockholms Län. Målet med uppdraget är att dessa frågor ska kunna ligga till grund för en ny inriktning för verksamheten i IT-forum. Tanken är att arbetet även ska kunna tjäna som utgångspunkt för framtagandet av den regionala digitala agendan, som Länsstyrelsen ansvarar för.

I uppdragets omvärldsanalys har hänsyn tagits till de enligt vår bedömning mest centrala styrdokumenterna på europeisk, nationell och regional nivå – ambitionen har därmed inte varit att ge en heltäckande översikt. Detsamma gäller den kartläggning som gjorts av pågående insatser i regionen.

Syftet med denna rapport är att skriva fram IT-forums nya inriktning i en första version. Denna kommer sedan att itereras, vidareutvecklas och förankras i olika forum med avsikt att fastställas före sommaren 2014.

1.4 Metod

Uppdraget har genomförts under perioden december 2013 till februari 2014 och indelats i ett antal faser enligt nedan.

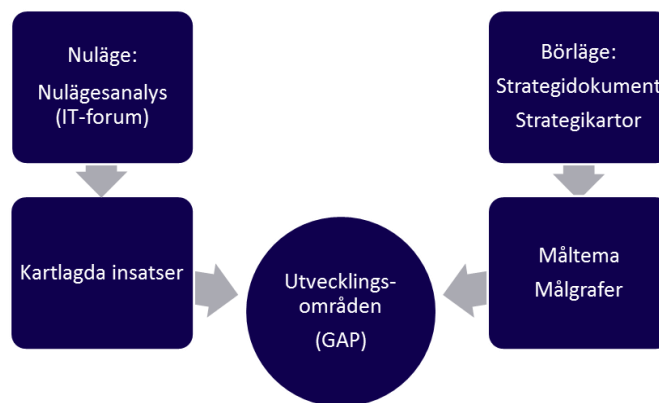
I projektstarten har uppdraget planerats, inläsning av relevant dokumentation skett, såsom verksamhetsplaner och den nulägesbeskrivning som IT-forum själva tagit fram.

Analysarbetet inleddes med en kartläggning av pågående insatser som påverkar aktörer i regionen och som har en påverkan på den framtida inriktningen, (se bilaga 6). Kartläggningen omfattade insatser, projekt och aktiviteter som sker på såväl nationell, regional och lokal nivå och som på olika vis påverkar kommuner, landstinget, andra aktörer i regionen samt regionen som helhet.

Därefter har en omvärldsanalys skett där strategiska styrdokument analyserades och sammanställdes i strategikartor på två nivåer – en nationell och en regional. Vid dokumentanalysen framträdde fyra målteman som centrala och som, även om exakta formuleringar skiljer sig åt en aning, återfinns i alla de mest centrala dokumenten inom både EU, på nationell nivå samt från SKL.

Därmed blir de indirekt styrande också för den nya inriktningen för IT-forum och har fått skapa struktur för delar av denna rapport. Dessa fyra målteman är:

- Medborgarens fokus
- Öppenhet och transparens
- Effektivt resursutnyttjande
- Infrastruktur och interoperabilitet

För att förtydliga och veckla ut dessa temans innehåll arbetades målgrafer fram. Målgraferna beskriver vilka underliggande digitaliseringsvärden som aktörerna bakom strategidokumenterna fäster särskild vikt vid. Dessa synliggjorde vilka möjliga insatser som konkret skulle behöva genomföras för att utveckla digitaliseringen inom respektive tema.

Avslutningsvis genomfördes inom ramen för omvärldsanalysen en GAP-analys för att tydliggöra aktuella utvecklingsområden för regionen. Detta gjordes genom att studera skillnaderna mellan de pågående insatserna och det önskade läget i styrdokumenterna, som beskrivits i styrdokument och målgrafer.

Som inledning till arbetet med ny inriktning för IT-forum genomfördes fem intervjuer med personer som har ledande roller i IT-forum. Intervjupersoner och intervjuguide framgår av bilaga 1 och 2. Därefter planerades och genomfördes ett internat med bred sammansättning av deltagare från IT-forum, Länsstyrelsen, kommuner, landsting, näringsliv och akademi. Deltagarna på internatet var utvalda av uppdragsgivaren för att ge en spridning mellan olika roller som till exempel verksamhetschefer, IT-strateger och IT-chefer. Fokus för internatet var att utifrån omvärlds- och GAP-analys arbeta fram insatser och viktiga förutsättningar för IT-forums nya inriktning. Resultaten från internatet har sedan förankrats och utvecklats i en workshop med IT-forums strategiska IT-råd.

Avslutningsvis har vidare analys gjorts och en slutrapport tagits fram som sammanfattar arbetet och den nya inriktningen, samt de förutsättningar som bedöms krävas för ett lyckosamt genomförande.

1.5 Disposition

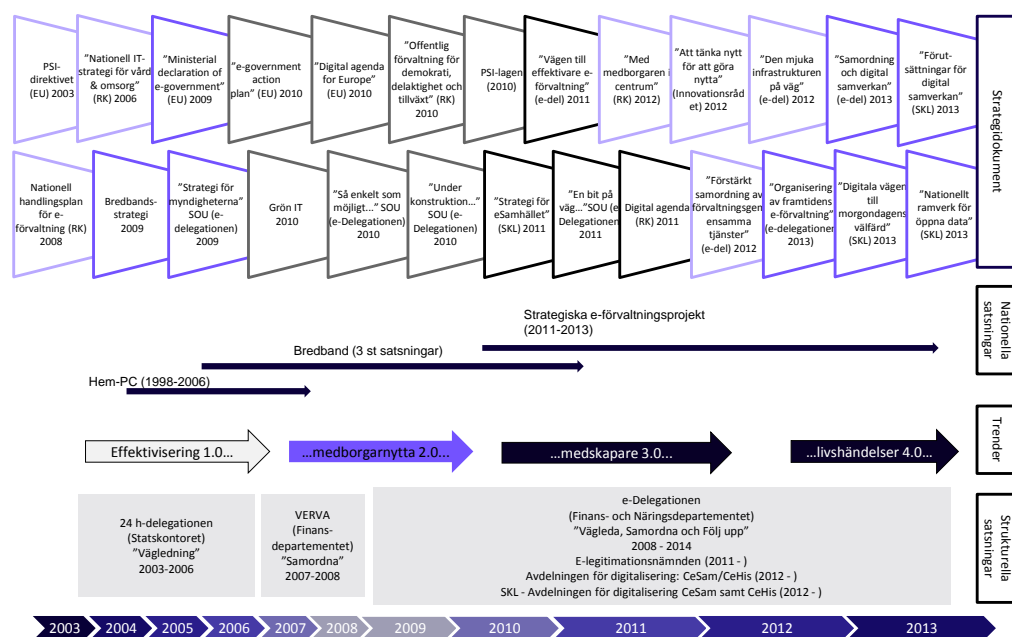
Denna rapport är disponerad enligt följande. I kapitel 2 redogörs kortfattat för den omvärldsanalys som lett fram till de strategiska kartorna på nationell och regional nivå, liksom en summering av GAP-analysen. I kapitel 3 beskrivs den nya inriktningen för IT-forum i form av en målbild och prioriterade insatser. Förutsättningar som krävs för ett lyckosamt förändringsarbete beskrivs i kapitel 4 i form av principer för framtida organisation och finansiering, liksom beroenden till insatser på nationell och lokal nivå. Kapitlet inleds med en SWOT-analys kopplat till regionens förutsättningar att uppnå målbilden.

2 Omvärldsanalys

För att få inspel till den IT-forums nya inriktning har en omvärldsanalys gjorts, som resulterat i dels en nationell och regional strategikarta, dels i ett GAP mellan genomförda insatser i regionen och de ambitioner som styrdokumentet anger.

2.1 Nationell strategikarta

Med utgångspunkt i en tidigare kunskapsöversikt upprättad av Governo för Länsstyrelsens räkning har en översiktlig karta av relevanta aktörer, strategiska dokument (EU, nationellt, SKL), lagstiftning, satsningar och övergripande trender tagits fram.

Det kan konstateras att det under de senaste åren har tagits fram ett stort antal strategidokument på internationell och nationell nivå, som på olika sätt påverkar arbetet i regionen. Strategidokumentet varierar i sin karaktär – nationella strategier, strategier med fokus på vissa områden, lagstiftning, vägledning m.m.

Man kan även se ett skifte i fokus från IT som ett medel för att åstadkomma effektivisering till vikten av att fokusera på medborgarnas nytta av tjänster. Nu finns en framväxande förståelse för vikten av att utgå från privatpersoners och företags situation och behov i livshändelser – oavsett hur offentlig sektor har valt att organisera uppgifter och ansvar.

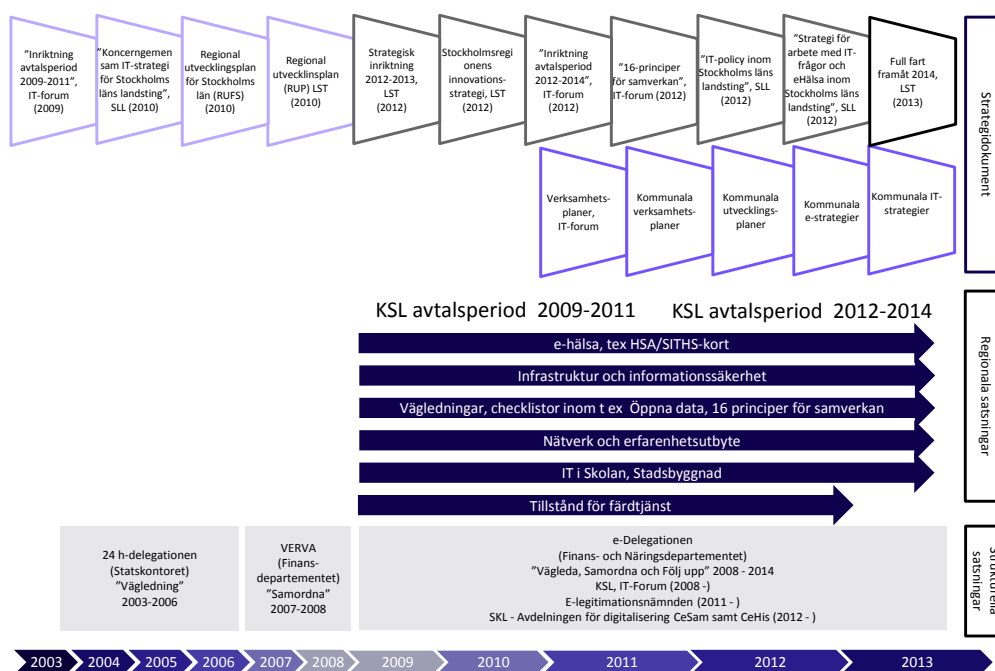
De aktörer som på olika sätt påverkat utvecklingen har också varierat i sin karaktär, från rådgivande grupperingar till mer operativa funktioner.

Kartan redogörs för i detalj i bilaga 3.

2.2 Regional strategikarta

Utifrån den nationella kartan, togs en motsvarande karta fram med fokus på Stockholmsregionens digitalisering. Samma struktur användes, för att underlätta förståelsen.

Vägen mot en digital agenda för Stockholm

Några skillnader som framträdde var att det regionalt blev ett tydligt fokus på den gemensamma nivån och därmed de satsningar och insatser som genomförts inom ramen för IT-forum. Under IT-forums två avtalsperioder har det genomgående fokuserats på vissa insatsområden, såsom e-hälsa och informationssäkerhet, samt specifika format som vägledning och checklistor. Där till finns stor aktivitet inom enskilda kommuner och mellan vissa kommuner i specifika projekt.

Den regionala kartan har även den en mångfald aktörer som på olika sätt styr eller faciliterar utvecklingen.

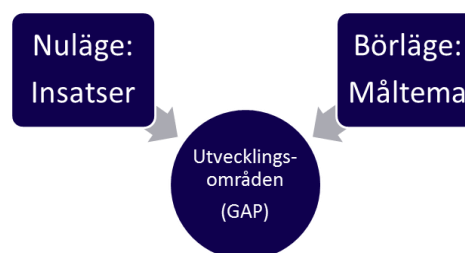
Kartan redogörs för i detalj i bilaga 4.

2.3 Utvecklingsområden för regionen

En analys av innehållet i styrdokumenterna i ovan nämnda strategikartor visar på en bred samstämmighet i form av fyra återkommande teman:

- Medborgarens fokus
- Öppenhet och transparens
- Effektivt resursutnyttjande
- Infrastruktur och interoperabilitet

Dessa teman kommer vara styrande för den nya inriktningen. För att analysera dessa har en GAP-analys gjorts mellan pågående regionala insatser och det önskade läget/målet enligt strategidokumenterna. Nedan beskrivs dessa fyra teman kortfattat tillsammans med identifierade GAP. I bilagan beskrivs det önskade läget/målen mer detaljerat i form av målgrafer (bilaga 5) liksom de kartlagda insatserna (bilaga 6).

Medborgarens fokus

Medborgarfokus handlar om att sätta medborgaren i centrum och bedriva verksamhets- och IT-utveckling med privatpersoners och företags intressen för ögonen. Det handlar också om att bedriva utvecklingen genom direkt samverkan med medborgarna.

Ett antal områden framträder där insatser saknas alternativt kan utvecklas (GAP).

<p>Livshändelseperspektivet outvecklat</p> <ul style="list-style-type: none">
• Det finns en stor potential kring att involvera näringsliv och medborgare i tjänsteutveckling, inte minst där privatpersoner och företagare har ärendeprocesser som går över huvudmannagränser. Detta dels för att svara upp mot medborgarnas allt större förväntningar och dels för att insatser inom exempelvis e-tjänsteutveckling ska nå den potential som finns kring användning av e-tjänsterna.
• Det finns potential att identifiera en gemensam metodik samt göra gemensamma kartläggningar av medborgarnas syn på och behov av utveckling kring interaktionen med offentlig förvaltning inom ramen för medborgarorienterad tjänstedesign.
• Stor potential kring delning av kunskap och erfarenheter, även om processer inte nödvändigtvis likriktas.
<p>Potential för ökad digital delaktighet</p> <ul style="list-style-type: none">
• Även om många aktörer i Stockholms län har varit aktiva och fortsätter att vara aktiva inom området finns, efter att kampanjen Digidel avslutades 2013, utrymme att diskutera ett regionalt nästa steg.
<p>Svårt att hitta och göra rätt</p> <ul style="list-style-type: none">
• Utveckla en mer enhetlig utformning och kvalitet på kommunernas webbinformation utifrån kartläggningar av medborgarnas behov och var problemen uppstår i interaktionen med förvaltningarna.
• Klargöra hur kommunerna ställer sig till att beskrivning av processer och eventuellt även "kundinteraktioner" styrs om till nationella portaler vid vidareutveckling och nyutveckling av dessa.
• Stor utvecklingspotential för regionens aktörer, exempelvis på grund av oklarheter kring kommunal medverkan i det nationella samarbetet kring detta.

Öppenhet och transparens

Öppenhet och transparens handlar om flera olika delar. Dels om öppenhet som grund för ansvarsutkrävande, dels om transparens när det gäller administrativa processer där medborgarna bör beredas möjlighet att kunna följa de ärenden som de är berörda av.

Även om en stor mängd insatser pågår för att skapa öppenhet och transparens, framträder också ett antal områden där insatser saknas eller kan utvecklas (GAP). Detta såväl i relation till möjliga insatsområden ovan och i relation till den nationella digitala agendan.

<p>Öppna data – på riktigt</p> <ul style="list-style-type: none">
• Mycket arbete återstår kring öppna data men i regionen finns även ett nationellt föredöme i Stockholms stads arbete att bygga vidare på.
• Stor potential finns även när det gäller öppna data avseende att utveckla gränssnitt, definiera data samt förstå nyttan. Dessa nyttor gäller även internt när verksamheter mer strukturerat börjar arbeta med sina data.
<p>Svag digital demokrati och påverkansmöjligheter</p> <ul style="list-style-type: none">
• Få insatser av större omfattning har identifierats, även om sociala medier liksom andra former för medborgardialog används i varierad utsträckning (bland kommunerna).

<ul style="list-style-type: none">
• Möjligheter finns att vidareutveckla området regionalt genom SKLs opensource-lösningar eller genom regionala insatser kring lösningar för medborgardialog.
Krängliga ärendeprocesser med bristande insyn <ul style="list-style-type: none">
• Det finns en generell svaghet kring att beskriva och frilägga ärendeprocesser samt göra dessa transparenta för privatpersoner och företagare genom möjlighet att följa sina ärenden från start till mål.
• Ett utvecklingsbehov finns inte minst kring organisationsövergripande livshändelser som skär över huvudmannagränser men även inom ramen för ärendeprocesser som skär över huvudmannagränser.
• Insatserna i kommunerna riskerar att bli redundanta med nationella insatser inom området – risk att kravställningen i e-delegationen inte tar höjd för kommunernas behov.

Effektivt resursutnyttjande

Detta tema handlar primärt om resursutnyttjande; dels genom att dela lösningar och därmed kostnader för utveckling, drift och förvaltning, dels genom automatisering av processer och tillgång till grunddata från ursprungskällan, och till sist genom effektivisering av arbetssätt och processer med stöd av IT.

Även om en stor mängd insatser pågår för att bidra till ett mer effektivt resursutnyttjande, framträder också ett antal områden där insatser saknas eller kan utvecklas (GAP). Arbetet kring effektivisering av resursutnyttjandet är inte heller ett arbete som blir färdigt – här krävs kontinuerligt förbättringsarbete.

Bristande lokalt perspektiv <ul style="list-style-type: none">
• Risk att nationella projekt inte blir tillräckligt anpassade för regionala aktörer. Ett exempel är att arbetet kring företagens uppgiftslämnande inte höjd för kommunernas behov.
• En tydlig talan behöver föras från regionens perspektiv gentemot e-delegationen (samtidigt som Sveriges Kommuner och Landsting).
Ovilja till större, processmässiga förändringar <ul style="list-style-type: none">
• Ett kontinuerligt behov av fortsatt arbete för effektivisering av ärendeprocesser genom att ta tillvara på digitaliseringens möjligheter.
• Ett kontinuerligt behov av ökad automatisering av ärendeprocesser och att arbeta med förutsättningarna för detta genom att t ex föreslå lagstiftningsförändringar som behövs för att förändra processerna i grunden.
Organisatoriska gränser hämmar samverkan <ul style="list-style-type: none">
• Att dela lösningar, källkod och utveckling mellan olika offentliga aktörer ligger i sin linda. I regionen finns en hel del gemensamma tjänster som bygger på gemensamma insatser men arbetet kan intensifieras genom att inte minst arbeta med förutsättningarna för detta inom ramen för LoU, befintliga avtal etc.
Digitala service- och bemötandefrågor i sin linda <ul style="list-style-type: none">
• Avsaknad av generell konceptualisering och generella lösningar kring digitala medborgarkontakter.
• Stora skillnader mellan kommuner kring bemötande.
• Ovanligt med tjänster för mötesbokning på kommunal nivå.

Interoperabilitet och infrastruktur

Interoperabilitet och informationssäkerhet handlar om möjligheterna att utbyta information på ett säkert sätt och som samtidigt ger nytta för verksamheterna samt privatpersoner och företag. Hela detta tema blir en form av möjliggörare för att kunna arbeta med övriga insatsområden i

samverkan över organisationsgränser. Ytterst handlar interoperabilitet om att organisationer ska kunna utveckla förmågan att verka tillsammans. En central förutsättning för detta är möjligheten att kunna utbyta information.

Generellt sett har regionen en väl utvecklad regional samverkan att bygga vidare på vilket innebär att det finns bra strukturer inom organisatorisk interoperabilitet, vilket generellt sett är det mest problematiska området. När det gäller interoperabilitetsfrågorna pågår vissa insatser med avseende på informationssäkerhet samt de tekniska och semantiska aspekterna av interoperabilitet inom området e-hälsa. Generellt har den organisatoriska interoperabiliteten hanterats av IT-forum dels genom utvecklingen av den regionala samverkan och dels genom arbetet med *16 principer för samverkan*. Historiskt har regionen fokuserat mycket på arbete för att bland annat inom ramen för *16 principer för samverkan* utveckla grundförutsättningarna för samverkan genom informationssäkerhet och gränsöverskridande behörighetshantering genom behörighets- och tillitsfederationer. Samtidigt framträder också ett antal områden där insatser saknas eller kan utvecklas (GAP).

<p>Organisatorisk interoperabilitet</p> <ul style="list-style-type: none">
• Väl utvecklad samverkan inom regionen som behöver fördjupas och utvecklas. Viktigt att utveckla detta regionalt, inte minst när det gäller att ta tillvara på regionens storlek gentemot den nationella nivån (e-delegationen och statliga myndigheter).
• Regionen och IT-forum kan vara en tydligare röst mot SKL, e-delegationen och regeringen.
• Många frågor behöver lösas nationellt genom sektorsvis samverkan mellan lokala och regionala aktörer, statliga myndigheter och nationella aktörer.
<p>Juridisk interoperabilitet</p> <ul style="list-style-type: none">
• Behöver hanteras nationellt – men viktigt att regionen lyfter utmaningarna till regeringskansliet (e-delegationen) i syfte att skapa gemensamma lösningar på återkommande juridiska problem.
<p>Semantisk interoperabilitet</p> <ul style="list-style-type: none">
• Arbetet med standardisering av begrepp och informationsstruktur är i sin linda och inom flertalet samhällssektorer saknas arbete, exempelvis inom skolan.
• Mognadsnivån varierar bland länets aktörer och arbetet är fragmenterat.
<p>Teknisk interoperabilitet</p> <ul style="list-style-type: none">
• Utvecklat område på nationell nivå och hanteras därför fragmenterat inom olika verksamhetsområden vilket blir kostnadsdrivande.
• Mognadsgraden varierar mellan regionens aktörer.
<p>Behov av modeller och metoder för lokal implementering</p> <ul style="list-style-type: none">
• Modeller och metoder för hur nationella insatser ska implementeras saknas.
• Oklart hur den kommunala sektorn ska förhålla sig till e-legitimationsarbetet – problem med exempelvis privata utförare.

3 Förslag på ny inriktning

Utifrån omvärlds- och GAP-analys har en ny inriktning för IT-forum tagits fram. Tidsperioden är 2015 – 2018, för att skapa en tydligare koppling till mandatperioderna samt till den ordinarie styrningen inom KSL. Dock är det viktigt att säkerställa en årlig översyn och aktualitetsprövning av beslutade insatser, vilket bör göras i anslutning till uppföljning av genomförda insatser.

Målgruppen för den nya inriktningen är samtliga större intressenter som på olika vis verkar för digitalisering i Stockholmsregionen. Detta innefattar såväl kommuner, Stockholms läns landsting, Länsstyrelsen, näringslivet och akademien.

Utgångspunkter är att agendan efter beslut i berörda instanser ska formuleras i en populärversion för bred spridning, även gentemot privatpersoner och företagare.

3.1 Målbild 2015-2018

Utgångspunkten i den nya inriktningen är en målbild, som beskriver det tillstånd regionen vill uppnå med digitaliseringen som möjliggörare:

Stockholmsregionen ska vara bäst i världen på att nyttja digitaliseringens möjligheter och därigenom skapa en enklare vardag för privatpersoner och företagare samt skapa förutsättningar för en innovativ, expansiv och hållbar region.

IT-forums roll är främja och koordinera utvecklingsarbetet i bred samverkan med olika aktörer.

Målbilden tar fasta på den nationella digitala agendans ambitionsnivå internationellt samt dess ansats när det gäller att skapa enkelhet i vardagen för medborgarna. Samtidigt betonas Stockholmsregionens expansiva tillväxtresa med inriktning på både innovation och hållbarhet. Avslutningsvis tydliggörs IT-forums övergripande roll – som en drivande och samverkande aktör – i detta arbete.

3.2 Prioriterade insatser

Målbilden har i sin tur brutits ner i ett antal insatsområden för regionens digitaliseringsarbete.

Tidshorisonten för insatsernas genomförande är, precis som IT-forums inriktning som helhet, 2015 – 2018. Utgångspunkten är en gemensam kraftsamling utifrån livshändelseperspektivet, med en sammanhållen utveckling av service och tjänster där livshändelserna hanteras i viss ordning.

Vissa av dessa livshändelser har breda definitioner och behöver brytas ned eller segmenteras i samband med konkret tjänsteutveckling.

Nedan beskrivs de olika insatserna, tillsammans med en uppskattning av insats från de olika samverkande aktörerna (Liten/Mellan/Stor).

Medborgarens fokus	
Insats	Uppskattad omfattning på insatserna från samverkande aktörer
Genomföra gemensamma/delade kartläggningar av medborgarnas och företags situation och behov för olika ärendetyper/livshändelser.	Liten
Utveckla regionövergripande vägledande tjänster med lokalt innehåll för prioriterade livshändelser (samtliga).	Stor
Utveckla former/affärsmodeller för att pröva/använda ny teknik i verksamheter (verksamheterna som testbäddar för FoU).	Mellan

Öppenhet och transparens	
Insats	Uppskattad omfattning på insatserna från samverkande aktörer
Säkerställa intern tillgång till information, som är korrekt och fullständig, över organisationsgränser	Stor
För att säkerställa extern tillgång till information (öppna data), som är korrekt och fullständig, över organisationsgränser för vidareutnyttjande, implementera "Nationellt ramverk för öppna data" och med det som utgångspunkt utveckla affärsmodell(er) för tillhandahållande av Öppna data i regionen: <ul style="list-style-type: none"> - Informationsinventering - Ta ställning till ersättningsmodell för källdata - Testa affärsmodellen genom utveckling av karttjänster med hjälp av geodata, med stöd i Länsstyrelsen utvecklingsarbete. - Driva ett lärande pilotprojekt avseende befolkningsdata, gärna med koppling till Stockholm stads handlingsplan för öppen data. 	Mellan
Utveckla principer för delning av information mellan regioner för att underlätta rörlighet i förhållande till andra regioner exempelvis med avseende på kompetensförsörjning, sysselsättning, studier, pendling etc.	Stor

Effektivt resursutnyttjande	
Insats	Uppskattad omfattning på insatserna från samverkande aktörer
Utveckla former för att göra gemensamma kravställningar mot leverantörer i samband med (lokal) tjänsteutveckling, med utgångspunkt i case. Detta inkluderar insatser för stärkt beställarkompetens för att skapa större starkare parter i regionen mot leverantörer exempelvis genom innovationsupphandlingar. Detta även när upphandlingar, drift och förvaltning hanteras lokalt.	Stor

<p>Fortsätta effektivisera och höja kvaliteten i exempelvis äldreomsorg och vården, genom att stödja verksamheterna med tekniska förutsättningar i form av t ex stöd för automatisering samt tillgång till korrekt och fullständig information genom informationsutbyten. Särskilt viktigt att:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identifiera ägarskap och roller/ansvar - Tydliggöra krav på utförare 	Stor
<p>Identifiera förutsättningar för automatisering inom ramen för existerande lagstiftning samt önskvärda förändringar i lagstiftningen. Detta genom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regional kartläggning av juridiska utvecklingsbehov som förutsättningar för automatisering. - Påverkan gentemot nationell nivå (SKL/regeringen). 	Mindre
<p>Återanvända tekniska lösningar och verksamhetsoberoende infrastruktur/tjänster mellan regionens aktörer såsom Stockholm stads ID-portal genom att:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kartlägga lösningar, tjänster och infrastruktur som är möjliga att dela - Utredda förutsättningar för att dela lösningar (finansiering, juridik och teknik). 	Mellan

Interoperabilitet och infrastruktur	
Insats	Uppskattad omfattning på insatserna från samverkande aktörer
Utveckla den tekniska infrastrukturen i hela länet (fiber, wifi, mobil)	Liten
Utveckla tekniska förutsättningar för informationsutbyten genom öppna standarder, exempelvis inom hälsa, vård och omsorg samt "Bo & leva i den växande staden" (teknisk interoperabilitet).	Stor
Standardisera begrepps användning regionalt för att möjliggöra informationsutbyte med avseende på bland annat (ovan nämnda) regiongemensamma tjänster. Detta är därmed tjänster där direkta omedelbara beroenden till nationella informationsutbyten och tjänster saknas (semantisk interoperabilitet).	Stor
Påverka nationell nivå att standardisera begrepps användning för att möjliggöra informationsutbyte. Detta genom informations spridning, lobbyverksamhet och deltagande i konkret standardiseringsarbete (semantisk interoperabilitet).	Mellan
Identifiera juridiska hinder för samverkan och påverka nationella aktörer såsom SKL, regeringen och e-delegationen för att få till stånd förändring (juridisk interoperabilitet).	Mellan
Utveckla och förvalta affärsmodeller för ovan nämnda regiongemensamma tjänster där nytta, kostnad, finansiering framgår, exempelvis med avseende på hälsa, vård och omsorg (organisatorisk interoperabilitet).	Mellan
Med 16 principer för samverkan som utgångspunkt utveckla informationssäkerheten genom identitets- och behörighetsfederationer, där olika aktörer ger förtroende till varandras inlogningar i systemlösningar exempelvis kring journalsystem. Detta genom att:	Mellan
<ul style="list-style-type: none"> - Fortsatt implementering av pågående arbete - Påverka nationell nivå genom informations spridning, lobbyverksamhet etc. kring behovet av att olika identifieringslösningar normeras. - Tillhandahålla metodstöd och goda exempel. 	Mellan

Stockholmregionens höga ambitionsnivå kring digitalisering är tydlig. Detta både när det gäller mängden insatser som prioriterats och den omfattning av samverkan som är nödvändig bland deltagande aktörer. Därför behöver ett antal prioriteringar göras i det fortsatta arbetet, varvid följande principer tillämpas:

- Gemensam prioritering bland livshändelserna (turordning).
- Gemensam prioritering av tjänster med stor potential för automatiserade moment och/eller processer.
- Gemensam prioritering av insatser som har hög nytta, det vill säga potential att för många aktörer, privatpersoner och företagare utveckla såväl kvalitet som effektivitet. Med det avses både frågor som rör verksamhetseffektivisering och kostnadseffektivisering genom exempelvis gemensam drift, förvaltning eller delning av resurser.
- Gemensam prioritering av tjänster och informationsutbyten som förenklar privatpersoners och företags uppgiftslämnande (en uppgift, en gång).

Ett viktigt nästa steg är också att för respektive insats projektifiera denna samt definiera ansvariga aktörer, tydliggöra finansiering samt fördela insatser över tid. I samband med detta kan en förnyad diskussion kring prioritering behövas.

4 Förutsättningar för att realisera prioriterade insatser

För att skapa möjlighet att nå målbilden och genomföra prioriterade insatser finns ett antal förutsättningar som behöver säkerställas. Detta handlar dels om organisatoriska förutsättningar och finansiering, dels om beroenden till insatser nationellt och lokalt. För att analysera förutsättningarna utifrån perspektivet att Stockholm är och ska utvecklas till en än mer ledande IT-region har en SWOT-analys genomförts, som presenteras initialt i detta kapitel.

4.1 Regionala förutsättningar för digitalisering – för att uppnå världsklass

I början av 2000-talet presenterade Newsweek en artikel om Stockholm som en världsledande IT-region. Sverige har även i olika benchmarkingundersökningar varit en av de ledande nationerna när det gäller att tillvarata digitaliseringens möjligheter. På senare år har dock Sverige börjat tappa i internationella mätningar. Tillväxten i IT-branschen är betydligt lägre i jämförelse med de länder som utgör de starkaste konkurrenterna. Den svenska e-förvaltningen identifieras tillsammans med övriga EU-länder som bristande, dels på lokal nivå och dels avseende samverkan. Ett exempel är EU-kommissionens mätning, som visar att Sverige tappat vad gäller gränsöverskridande tjänster för att stödja medborgnars interaktioner i livshändelser.

Som ett resultat av den splittrade bilden har det varit påkallat att genom en SWOT-analys se hur Stockholm återigen kan positionera sig som den bästa IT-regionen.

Styrkor	
<ul style="list-style-type: none"> • God bredbandstäckning (fiber och mobilt) • Stora investeringar i infrastruktur gjorda • Närhet till viktiga IT-företag, universitet och högskolor • Skapat och samverkat kring vissa nationella tjänster • Sedan lång tid etablerad regional samverkan och styrande samverkansprinciper • Verksamhetsorienterad samverkan (Verksamhet och IT) • Samverkan även delregionalt (kommunkluster)	<ul style="list-style-type: none"> • Både befolkningen och offentliga sektorn har hög IT-mognad och utbildningsnivå • Täthet (sammanhållen region med befolkning som är rörlig över kommungränserna) • Tillväxtregion både ekonomiskt och demografiskt • Komplexiteten i regionen (storlek, mångfald) • Attityd: Stockholm i framkant!

Svagheter	
<ul style="list-style-type: none"> • Kapacitetsbegränsningar och vita fläckar i bredbandstäckningen (mobilt och bredband) • Digitala ryggsäckar av tidigare teknikinvesteringar • Region med stora skillnader inom länet mellan storstad och glesbygd • Brister i interoperabilitet (särskilt semantisk) hämmar utvecklingen • Svag omvärldsbevakning och näringslivsinvolvering kan utvecklas • Svagheter kring beställarkompetens i regionen	<ul style="list-style-type: none"> • Saknas stark politisk styrning nationellt och regionalt samt legitimitet på taktisk nivå • Svag förmåga att dra nytta av regionens styrka • Fragmentering genom många politiskt administrativa gränser, aktörer och utförare • Svag beslutsförmåga regionalt • Vissa viktiga incitament för samverkan saknas – man kan själv/orkar inte samverka • Svårt att hitta region med likande förutsättningar att jämföra sig med och lära av • Viktiga förutsättningar ser olika ut i övriga

<ul style="list-style-type: none"> - leverantörerna utmanas inte tillräckligt. • Få elever väljer IT-utbildning vilket gör kompetensförsörjningen kring IT problematisk • Attityd: "Fat cat/bra nog" • Attityd: Ingen "får" ta ledartröjan" 	<p>landet på grund av politik, storlek och komplexitet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utmaning att system och tjänster som utvecklas i mindre regioner inte är tillräckliga för Stockholms volymer och komplexitet (testplaner behövs) • Frågor som är viktiga för Sthlm "tappas bort" nationellt • Hittills har utvecklingen delvis varit landstingsbehovsstyrd
---	---

Möjligheter

<ul style="list-style-type: none"> • Tillvarata närheten till internationellt sett högklassig IT-bransch • Skapa tydligare möten mellan människa och teknik (testbäddar i verksamheterna i samverkan med akademi och näringsliv) • Tät region med stort befolkningsunderlag ger stora ärendevolymer som möjliggör tjänster • Rörliga medborgare som rör sig över kommungränserna med höga förväntningar på elektroniska tjänster • Nyttja ung och lekfull generation och "early adopters" • Stark påverkansmöjlighet och goda relationer nationellt och internationellt • Paradigmskifte: Förvaltning – medborgare - mobilitet 	<ul style="list-style-type: none"> • Privata utförare driver innovation • Från valfrihet till valmöjlighet via digitalisering driver och tydliggör nya behov • Inkludera myndigheterna mer i samverkan • Utveckla befintliga regionala arenor för samverkan och knyt samman satsningar som finns • Starkare roll för IT-forum som motor för regional utveckling • Sömlösa kommundtjänster • Optimera användningen av offentliga resurser • Bättre verktyg för kommunikation kring beslut och konsekvenser för medborgare av dessa
---	---

Hot

<ul style="list-style-type: none"> • Snabb tillväxt – offentlig sektor hänger inte med • Komplexitet & mångfald: landsbygd – storstad resp stora – små kommuner • Ej infriade förväntningar utifrån medborgarnas högt ställda krav • Socioekonomisk segregation och begränsad insyn i kundbehov (många och olika kunder) • Kompetensbrist när utbildning och kompetens ej matchar behoven • Leverantörers lösningar släpar efter och uppfyller inte verksamheternas behov • Lagstiftning som släpar efter och utgör hinder för digitalisering (LOU) • Kommunalt självstyre utgör begränsningar för samverkan i gemensamma tjänster och processer 	<ul style="list-style-type: none"> • Stockholmsregionen som motor för utveckling underskattas nationellt och regionalt • Svag representation nationellt leder till ogenomtänkta beslut där nationell nivå inte tar full hänsyn till lokala behov • Svaga krav på samverkan i myndigheternas regleringsbrev • Utmaning att hitta "rätt" samarbeten med olika aktörer över traditionella sektorsgränser • För stort fokus på det regionala perspektivet riskerar skapa nya stuprör (mot andra regioner) • Kommunerna vill ha erfarenhetsutbyte med liknande kommuner vilket drar isär regionen • Attityd: Liknöjdhet – utmanar ej • Attityd: Rädsla för att storebror ser dig (risk att integritetsfrågorna underskattas)
--	---

Som synes finns mycket goda förutsättningar för att återta en ledande position och även uppnå övriga delar av målbilden. Väl utbyggd infrastruktur, hög IT-mognad och utbildningsnivå tillsammans med att goda möjligheter för samverkan redan finns etablerade är positiva faktorer i

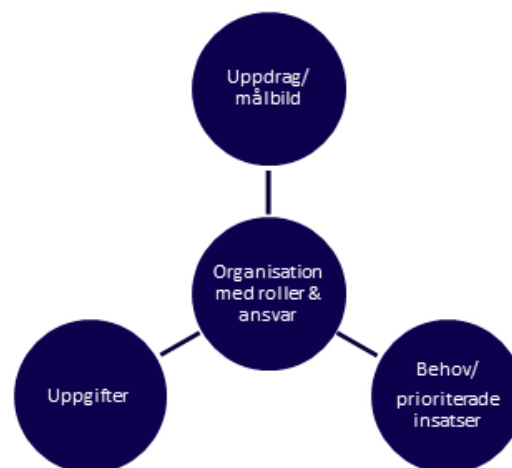
rätt riktning. Dock finns ett antal utmaningar som var och en medför en risk att stagnera i utveckling – exempelvis bristande livshändelseperspektiv, föråldrade IT-lösningar och attityden att ”vi är bra nog”. Det finns även utmaningar nationellt i att det saknas en stark politisk vilja och därmed styrning på nationell nivå, liksom lagstiftningshinder.

4.2 Vägledande principer för IT-forums framtida organisation

Med en målbild som siktar högt och ett stort antal insatser att genomföra, blir det viktigt att överväga vilka organisatoriska förutsättningar som krävs för att skapa genomförandekraft. Ett antal vägledande principer har identifierats som utgångspunkt för en sådan diskussion:

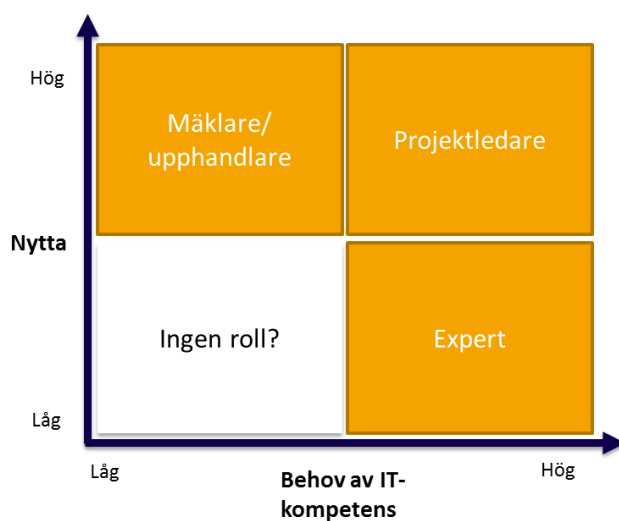
- Utveckling av IT-forum till en arena för samverkan mellan fler relevanta aktörer, såsom näringslivet, akademien, tekniska kluster samt Länsstyrelsen. Denna samverkan måste bygga på en tydlig vilja att aktivt delta.
- Tydlighet avseende vad ett ömsesidigt åtagande i IT-forum innebär, det vill säga IT-forums roll och ansvar i relation till deltagande aktörers dito. Vad kan man förvänta sig av varandra? Här är det viktigt att även fortsättningsvis formalisera samverkan i överenskommelser och/eller avtal.
- IT-forums roll bör i vid bemärkelse vara nätverkande där deltagande aktörer också agerar ambassadörer i sina egna organisationer.
- IT-forums roll bör också vara koordinerande, med avseende på e-strategernas roll och ansvar. Utförande och projektledning bör i regel ske inom och mellan deltagande aktörer som ibland kan agera värd för olika insatser.
- IT-forum kan vara förvaltande aktör när så är lämpligt, exempelvis kring principer och vissa tjänster.
- IT-forum bör ha tydligt handlingsfokus med årlig uppföljning kring beslutande insatser – för att skapa ett lärande och bidra till erfarenhetsåtervinning.

Tre viktiga utgångspunkter för en diskussion om IT-forums organisation, roller och ansvar framgår av bilden till höger. Med en målbild och prioriterade insatser på plats, är ett viktigt nästa steg att diskutera de uppgifter som behöver hanteras inom ramen för IT-forum samt vilken del av IT-forums organisation som hanterar vad. Diskussionen behöver föras kring de olika rollerna i dagens organisation såsom politiska beredningar, styrgrupp, e-strateger och nätverk.

Beroende på diskussionerna kring principer och uppgifter, kan IT-forums roll se olika ut i framtiden. Två centrala frågor handlar om vilken grad av IT-kompetens som behövs i olika insatser/projekt, samt hur omfattande insatsens/projektets gränssyta är gentemot omvärlden, det vill säga hur många man skapar nytta för i det enskilda projektet – se bild på nästa sida. Matrisen åskådliggör fyra möjliga roller när det gäller att hantera idéer, insatser och projekt, exempelvis rollen som mäklare eller upphandlare, rollen som expert och till sist rollen som projektledare. Det är också viktigt att fundera över i vilka sammanhang som IT-forum *inte* ska ha en roll.

Modellen kan tjäna som en utgångspunkt för fortsatt diskussion om IT-forums framtida organisation, roller och ansvar. Detta både inom IT-forums olika delar samt gränsytor gentemot KSL och deltagande aktörer. Denna diskussion bör bland annat fördjupas i IT-forums styrgrupp.

I samband med fortsatt diskussion kring IT-forums organisation, kan även namnet *IT-forum* behöva övervägas för att säkerställa att namnet sänder rätt signaler.

4.3 Vägledande principer för finansiering

En ambitiös målbild, bredare och djupare samverkan samt en ökad omfattning avseende antal och innehåll när det gäller insatser, får även konsekvenser avseende ekonomiska ställningstaganden. Även här har vägledande principer definierats.

- Medlemsavgifter utgör en viktig finansieringspost – tillsammans med finansiering i form av egen tid från deltagande aktörer.
- Det finns behov att av att ställa högre krav på aktivt deltagande framöver, det vill säga att definiera skarpare åtaganden för deltagande aktörer i form av såväl tid som pengar.
- Gemensamma nyttoberäkningar för enskilda insatser, som tydliggör det ekonomiska åtagandet för deltagande parter bör vara en utgångspunkt.
- Det finns behov av att ha differentierade krav för deltagande aktörers åtagande, exempelvis, beroende på storlek och andra förutsättningar.
- Viktigt att också med proaktivt förhållningssätt avseende möjligheten till särskild finansiering avseende vissa satsningar.

Under förutsättning att den målbild och de insatser som beskrivs i detta dokument kommer utgöra stommen i den framtida digitala agendan kan det också ha ett symboliskt och reellt värde att avsätta en pott pengar, i linje med Stockholms stads satsningar på e-tjänste-/IT-programmen.

4.4 Beroenden till insatser på andra nivåer

I relation till den **nationella nivån** är det viktigt att komma ihåg att IT-forum har en central roll att spela avseende att kanalisera frågor till rätt beslutsfattare. På nationell nivå, som primärt avser regering och riksdag, vilar ansvar för frågorna nedan vilka har stor betydelse för ett framgångsrikt genomförande av regionens insatser:

- Belysa och genomföra förändringar i den svenska förvaltningsmodellen för att bättre möta behoven av ett livshändelseperspektiv.
- Modernisering av lagstiftning för att möta upp de behov som digitaliseringen medför. Exempelvis avseende enhetlig registerlagstiftning som stödjer samverkan samt kring förutsättningar för att dela lösningar mellan aktörer inom offentlig sektor (juridisk interoperabilitet).
- Standardisering av begrepp sektorsvis (semantisk interoperabilitet). Om detta enbart byggs regionalt finns risk för att regionala digitala öar skapas, som i sin tur inte är interoperabla med varandra.
- Nationellt grepp kring förenklat uppgiftslämnande för företag och privatpersoner (en uppgift, en gång), där kommunala aktörer involveras i större utsträckning. Detta rör exempelvis folkbokföringsdata (Skatteverket), utveckling kring socialförsäkringar (Försäkringskassan) samt företagsuppgifter (Bolagsverket och Skatteverket).
- Skapa tillit till informationshantering i offentligt finansierad verksamhet – i samverkan med regionala och lokala aktörer. Detta genom exempelvis kampanjer, gemensamma policys och god beredskap för krishantering.
- Nationella insatser för kravställning och normering kring informationssäkerhet och integritet som beaktar den lokala aktörers skillnader i teknikmognad. Mobila nationella identifieringslösningar behövs.

När det gäller beroendet till aktörer på **lokal nivå**, det vill säga kommuner och landstinget, är den mest centrala frågan att säkerställa en god samverkan mellan samtliga berörda aktörer. Dessutom är den lokala nivån gränsytan mellan verksamhet och medborgare, vilket gör att denna nivå aktörer utgör den primära källan för information och därmed kvalitetssäkring av underlag i de fall information ska delas mellan de samverkande aktörerna. Därtill kommer denna gränsyta att vara central i fråga om kunskapen kring målgruppernas behov i arbetet med att utveckla regionens verksamheter med stöd av IT.

- Grundinformationen utgör basinformation i informationsutbyten och måste tillhandahållas på ett välstrukturerat och tillgängligt sätt.
- Möjliggörande av "en uppgift en gång" så att privatpersoner och företag inte behöver befördra information mellan kommunala förvaltningar.
- Säkerställa att underlagen från privatpersoner och företag blir rätt från början (korrekt indata) – genom enklare underlag, styrande system och väldesignade tjänster.
- Arbete med öppna data behöver genomföras på ett strukturerat sätt regionalt. För de entreprenörer som ska skapa innovationer på öppna data är det centralt att de utdata som regionens aktörer tillhandahåller är överensstämmande och dessutom är strukturerade, beskrivna och tillhandahållna på ett likartat sätt.
- Transparenta tillståndsprocesser förutsätter att det finns transparens inom de lokala aktörerna. Att skapa transparens i en regional tjänst blir inte möjligt om inte exempelvis kommunerna kan tillhandahålla data från sina system.
- Möjlighet att jämföra service behöver implementeras på ett likartat sätt lokalt i kommunerna om det ska gå att skapa regionala jämförelsetjänster där kommunernas verksamheter eller service kan jämföras.
- Genomföra kommungemensamma behovskartläggningar är en fråga som kan skapa bättre kunskap inom regionen kring privatpersoners och företags behov.
- Skapa tillit till informationshantering i offentligt finansierad verksamhet genom att ha en hög kvalitet i sitt arbete med informationssäkerhet i IT-system och verksamheter.

5 Sammanfattande reflektioner

Efter genomförd analys kan konstateras att innehållet i de nationella och internationella strategidokumenterna också kan användas för att peka ut riktningen i det regionala digitaliseringsarbetet. Regionen och dess aktörer har kommit långt, samtidigt som det återstår en hel del arbete för att hantera utmaningar kring medborgarfokus, interoperabilitet, digitala klyftor m.m. Viktigt blir också att påverka den nationella nivån (riksdag, regering, SKL) att ta sitt ansvar för frågor som på olika sätt utgör gemensamma hinder i digitaliseringen.

Stockholm som region är redan ledande inom många områden. Nu handlar det om att fokusera på insatser som binder samman de olika organisationerna med varandra, liksom med statliga myndigheter i deras respektive åtaganden. Livshändelseperspektivet är här för att stanna, och Stockholmsregionen har mycket goda förutsättningar att ta ledartröjan i flera av de insatser som behövs för att åstadkomma en enklare vardag för privatpersoner och företag. IT är en motor för tillväxt och innovation i regionen, där offentliga aktörer tillsammans med forskning och näringsliv kan sätta Stockholm på kartan på nytt.

Samverkan mellan regionens aktörer i digitaliseringsfrågor finns redan naturligt idag inom IT-forum – och vår bild är att den regionala digitala agendan bör utvecklas utifrån det arbete som nu gjorts med IT-forums nya inriktning och i samma organisatoriska kontext. I detta arbete kan det, trots svårigheten att hitta helt jämförbara länder, regioner och kommuner, vara av stort värde att fördjupa omvärldsanalysen och trots delvis olika förutsättningar lära av de som är bäst i världen. Parallellt med detta är det viktigt att återvinna kunskap och projekterfarenheter från andra svenska regioner. Det finns också behov av att säkerställa att alla regionens aktörer är med och tar gemensamt ansvar – utifrån sina olika förutsättningar.

Ett viktigt nästa steg är också att för respektive insats projektifiera denna samt definiera ansvariga aktörer, tydliggöra finansiering samt fördela insatser över tid. I samband med detta kan en förnyad diskussion kring prioritering behövas. Därtill behöver en diskussion ske och ställningstaganden göras kring organisation och finansiering.

Nu gäller det att dra nytta av den kraftsamling som gjorts inom ramen för IT-forum, och inte minst i detta projekt, för att gemensamt kunna ta nästa steg i förverkligandet av en regional digital agenda i form av konkreta insatser.

Bilagor

Bilaga 1: Intervjupersoner

Namn	Roll
Staffan Ingvarsson	Ordförande i IT-forum och biträdande stadsdirektör, Stockholm stad
Madeleine Sjöstrand	Förbundsdirektör, Kommunförbundet Stockholms län
Anette Scheibe	Länsöverdirektör, Länsstyrelsen Stockholm
Mats Hedenström	Tillväxtdirektör, Länsstyrelsen Stockholm
Catarina Andersson-Forsman	Hälso- och sjukvårdsdirektör, Stockholms läns landsting

Bilaga 2: Intervjuguide

Inledning

- Presentation av uppdraget
- Presentation av Governo och oss

Kartläggning/nuläge

- Var står din organisation idag vad gäller IT/-e-förvaltning? Viktiga framgångar som ni haft? Satsningar framåt?
- Hur ser du på Stockholmsregionens möjligheter att tillvarata de möjligheter som digitaliseringen ger regionen? (Stockholm – bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter)
- Vad ser du som viktigast med att arbeta med en regional digital agenda?
- Vilka insatsområden/projekt eller andra förutsättningar har saknats för att möjliggöra och stödja digitaliseringen i regionen?
- För att påverka och skapa förutsättningar för digitaliseringen i regionen. Vilka har varit och är de mest centrala:
  - a. Styr-/strategidokumentet som tagits fram (nationellt/regionalt/lokalt)?
  - b. Aktörerna (nationellt/regionalt/lokalt)?
  - c. Satsningarna, insatserna eller projekten (nationellt/regionalt/lokalt)?
- Vilka insatsområden och/eller projekt som rör regionens aktörer bör hanteras på de olika nivåerna i regionen:
  - a. IT-forum?
  - b. Regionala kluster? Vilka?
  - c. Enskilda aktörer i regionen?
  - d. Nationellt?
- Vilka inriktningar bör regionen prioritera för sitt gemensamma digitaliseringsarbete de kommande tre åren?
- Hur hanterar vi att olika aktörer kommit olika långt?
- Viktiga förutsättningar för att samverka kring digital agenda i länet ska bli framgångsrik?

IT-forum i framtiden

- Hur bör IT-forum arbeta framöver? (t ex arbetsformer, insatser, mandat, medel mm).
- Hur ska den nya inriktningen för IT-forum formuleras?
- Hur ser du på ert deltagande i IT-forum? Vilka behov har din organisation?

Avslutning

- Övriga medskick?
- Berätta om nästa steg med internat 23 – 24 jan samt eventuell regional Digital agenda
- Får vi återkomma med eventuella kompletterande frågor?

Bilaga 3: Nationell strategikarta

Med utgångspunkt i en tidigare kunskapsöversikt upprättad av Governo för Länsstyrelsens räkning har en översiktlig karta av relevanta aktörer, strategiska dokument (EU, nationellt, SKL), lagstiftning, satsningar och övergripande trender tagits fram.

Strategidokument

I strategikartan identifieras befintliga strategier och handlingsplaner inom e-området, vilka är av flera olika slag eller kategorier:

- EU-dokument: Här finns det huvudsakligen tre dokument som är viktiga att lyfta fram. Det första är det klargörande som medlemsländerna gjorde genom avsiktsförklaringen vid ministerrådskonferensen i Malmö. Det andra dokumentet är den handlingsplan för e-förvaltningsarbetet som antagits av EU-kommissionen *E-government action plan 2011-2015*. Det sista styrdokumentet är det med störst genomslag, nämligen den digitala agendan för Europa.
- Strategier: Nästa kategori av styrdokument är de nationella styrdokumenterna som tagits fram av Regeringen och SKL. Inom den analyserade perioden inledde regeringen omtaget kring e-förvaltningsfrågorna genom handlingsplanen från 2008. Ett omtag och nya krav kring förvaltningspolitiken kom 2010 genom den förvaltningspolitiska propositionen. Regeringen lanserade under 2012 sin nu gällande strategi, *Med medborgarna i centrum*. Från SKLs sida har *Strategi för e-samhället* presenterats, vilket också är den strategi som lyfts fram som den IT-forum ska realisera på regional nivå. Kopplat till strategin finns även en handlingsplan *Digitala vägen till morgondagens välfärd*. SKL har även inom ramen för en överenskommelse med regeringen tagit fram ett förslag till en styr- och finansieringsmodell för hur e-förvaltningsfrågorna bör bedrivas framöver.
- Nyckellagstiftning: När det gäller de nyckellagstiftningar på området som lyfts fram här är det inte minst PSI-lagen som normerar grundkraven för myndigheter och kommuner kring vidareutnyttjande av information. Denna lag grundar sig på PSI-direktivet (EU) från 2003. Dessutom finns personuppgiftslagen (PUL), offentlighets- och sekretesslagen (OSL), lagen om offentlig upphandling (LOU) samt olika sektorsspecifika lagstiftningar, förordningar och föreskrifter.
- Betänkanden från e-delegationen mfl: E-delegationen har årligen under sin verksamhetsperiod presenterat två betänkande årligen där de återrapporterar arbetet att leda och facilitera arbetet med e-förvaltning. Ett annat viktigt betänkande av mer idékaraktär är innovationsrådets slutbetänkande.
- E-hälsa: Inom vårdsektorn finns även nationell IT-strategi kring vård och omsorg.

Trender

Vidare har ett antal trender identifierats. I strategikartan benämns dessa som en förflyttning i dominerande perspektiv som grund för digitalisering, från intern effektivisering till en gradvis mer externt orienterad förvaltning genom utökad medborgarorientering. Detta innebär en rörelse från att prata om medborgarna och föra in dessa som intressenter i utvecklingen till medborgare som medskapare i designprocesser och nu slutligen ett fokus på "hela"

medborgaren som den ser sig själv det vill säga inte avgränsad på samma sätt som offentlig förvaltning fördelar ansvar och uppgifter. Dessa rörelser innebär därmed dels att vi rört oss från det introverta till det mer extroverta men även att det skett en rörelse där tekniken betonades i sig till en situation där tekniken betonas som stöd för verksamhetsutveckling. Denna uppställning ska dock inte tolkas som att de tidiga utvecklingstrenderna numera är mindre viktiga, utan att nya perspektiv har adderats.

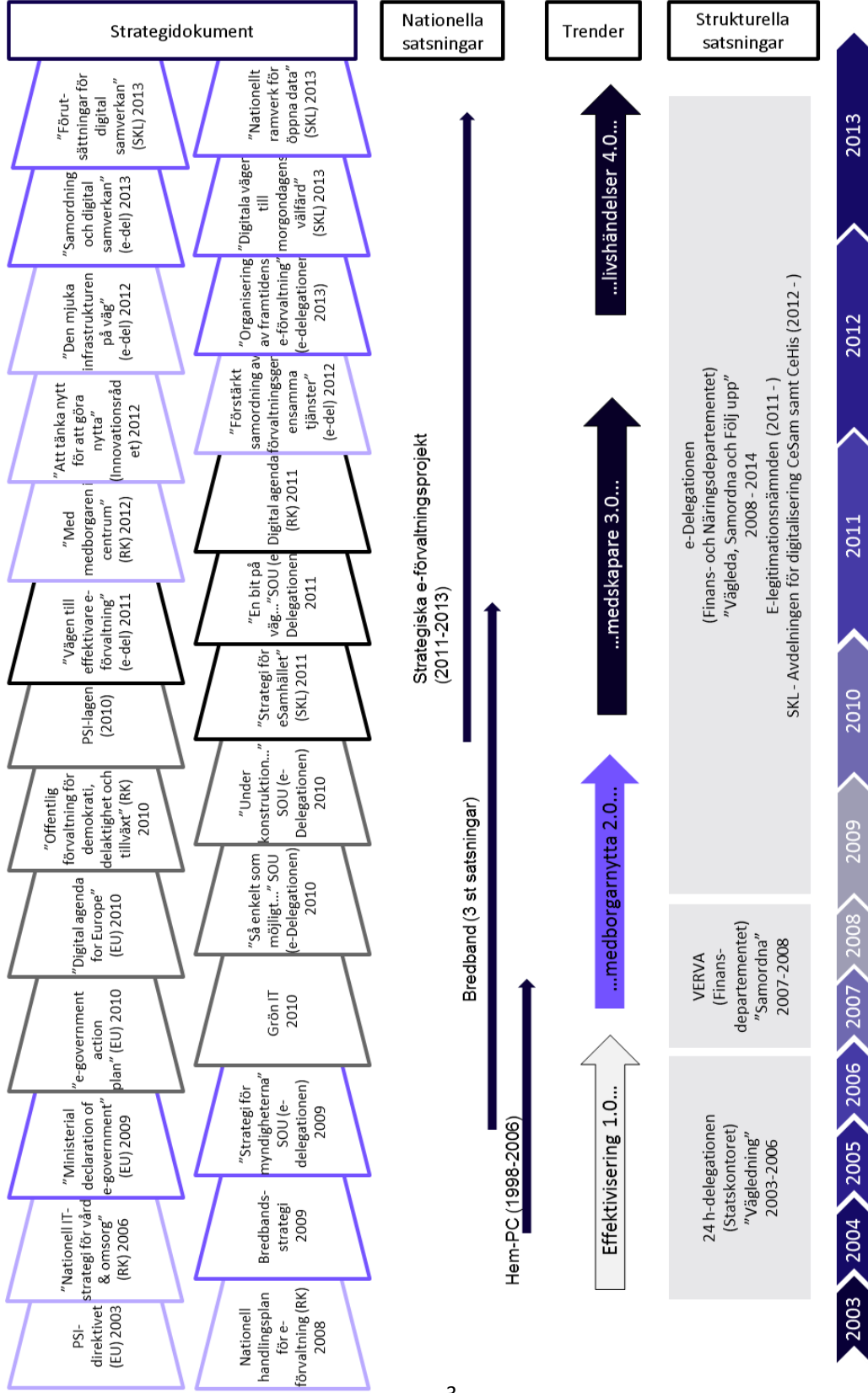
Nationella satsningar

Under den analyserade perioden har ett antal större satsningar varit viktiga för att driva på utvecklingen. Inledningsvis hade vi de stora hem-pc satsningarna som satte hemdatorer på var mans bord och ökade täckningen i form av datorpenetration i de svenska hemmen. Därefter kom ett antal stora struktursatsningar på bredbandsinvesteringar som innebar en kraftig utbyggnad av fibernäten. Dessa stora satsningar har sedan avlöst av stöd via landsbygdsprogrammet samt kanalisationsstöd vid grävarbeten. Under denna period skedde digitaliseringen främst inom ramen för enskilda myndigheter vilket gjorde att facilitering kring den offentliga förvaltningens digitalisering handlade mer om vägledning och uppföljning. De senaste åren har dock ett antal strategiskt viktiga e-förvaltningsprojekt fokuserats inom ramen för e-delegationen vilket innebär mer operativ samverkan nationellt.

Strukturella satsningar

Under denna period med styrdokument har även centrala organisationer för att på olika sätt utveckla, fördjupa och driva på arbetet med e-förvaltning växlat. Inledningsvis var det regeringens stabsmyndighet, Statskontoret, som arbetade med frågan samt den senare inrättade 24h-delegationen. Senare kom en dedikerad myndighet, Verva, att arbeta med frågorna kring digitalisering. En myndighet som dock blev kortlivad och snabbt lades ner. Denna ersattes senare av e-delegationen, en kommitté under regeringen samt e-legitimationsnämnden. Även SKL (Sveriges kommuner och landsting) har allt mer formerat sig och bildat Center för E-samhället (CeSAM) för att tydligare arbeta med digitaliseringsfrågorna.

Bilaga 4: Regional strategikarta

Med liknande uppbyggnad som den nationella strategikartan har även en regional motsvarighet skapats. I den regionala kartan finns ett fokus på gemensamma satsningar och insatser. Därmed beskrivs huvudsakligen insatser genomförda inom ramen för IT-forum. Den regionala kartan har även den en mångfald av aktörer som på olika sätt styr eller faciliterar utvecklingen.

Strategidokument

- Kommunernas strategier och styrdokument: Viktiga dokument för styrningen av digitaliseringen finns internt inom regionens aktörer och då inte minst kommunerna. Detta i form av exempelvis verksamhetsplaner, utvecklingsplaner, IT-strategier samt e-strategier som alla på olika sätt berör digitaliseringsfrågan. Deras betydelse för digitaliseringen i regionen som helhet varierar eftersom dokumenten till både innehåll och utformning skiljer sig kraftigt åt kommunerna emellan. Detta beroende på de skilda förutsättningar som finns i termer av IT-mognad, resurser och andra centrala faktorer som exempelvis hur långt kommunen drivit utvecklingen.
- IT-forum: Inom regionen finns även IT-forums inriktningsdokument i form av överenskommelser för de olika avtalsperioderna samt verksamhetsplanerna för de olika verksamhetsåren. Till detta kommer ett antal centrala styrande dokument för att bidra till och skapa samverkan inom regionen. Särskilt viktigt är dokumentet *16-principer för samverkan* som grundförutsättning för interoperabilitet. De styrdokument som finns framtagna inom IT-forum är viktiga för regionens digitaliseringsarbete då de pekar ut en riktning för de gemensamma utvecklingsinsatserna. Detta med avseende på vad aktörerna inom den offentliga sektorn avser göra tillsammans för att skapa förutsättningar för att tillvarata digitaliseringens möjligheter. I en nationell jämförelse är detta regionala arbete mycket långt drivet och skapar goda förutsättningar för kommande arbete med en regional digital agenda.
- Länsstyrelsen: Inom Länsstyrelsen finns också ett antal styrdokument med bäring på digitalisering. Det handlar exempelvis om *Strategisk inriktning* och den rapportering till regeringen som benämns *Full fart framåt*. Det handlar också om den regionala innovationsstrategin. Samtliga belyser kommunikation som ett viktigt utvecklingsområde, inte minst i termer av mobil täckning och bredbandstillgänglighet. Vidare identifieras regionens goda förutsättningar att tillvarata digitaliseringens möjligheter genom ett IKT-kuster av internationellt sett mycket hög klass. I den *Regionala utvecklingsplanen (RUP)*, som är integrerad med Landstingets utvecklingsplan RUF5, tas också digitaliseringsfrågan upp men är inte i fokus. Det finns generellt sett potential att inom fler områden som dessa styrdokument behandlar lyfta digitaliseringsperspektivet på ett sätt som tydligare motsvarar regeringens digitala agenda. Detta exempelvis inom samhällsbyggnad och kommunikationer.
- Stockholms läns landsting: Den *regionala utvecklingsplanen (RUF5)* är samordnad med länsstyrelsens planering och har primärt fokus på samhällsbyggnad och tillväxt, snarare än digitalisering mer specifikt. På flera områden berör RUF5 dock digitaliseringens möjligheter. Detta genom att peka ut den digitala infrastrukturen ut som ett viktigt utvecklingsområde samt genom att belysa IT-branschen inom regionen som en viktig framgångsfaktor när det gäller ekonomisk utveckling. Men det finns också andra centrala dokument utifrån ett digitaliseringsperspektiv såsom en strategi för arbete med IT-frågor och e-hälsa samt IT-

policies och en koncerngemensam IT-strategi. Beröringspunkterna mellan dessa och det regionala arbetet hanteras inom IT-forum (ovan).

Regionala utvecklingsatsningar

Under de avtalsperioder som studerats har IT-forum långsiktigt fokuserat på ett antal frågor. Inledningsvis har IT-forum allokerat mycket resurser till att ta fram och förankra grunderna kring interoperabilitet och informationssäkerhet genom bland annat 16-principer för samverkan. En e-tjänst för tillståndshantering för färdtjänst har tagits fram regionalt och implementerats. Fokusområden under avtalsperioden har varit informationsstruktur och informationssäkerhet, e-hälsa, skola, öppna data och samhällsbyggnad. I vissa delar, till exempel stadsbyggnad och öppna data, har arbetet skett i samverkan med SKL. Läs gärna mer i nulägesbeskrivningen *IT-forum 2009 – 2013*.

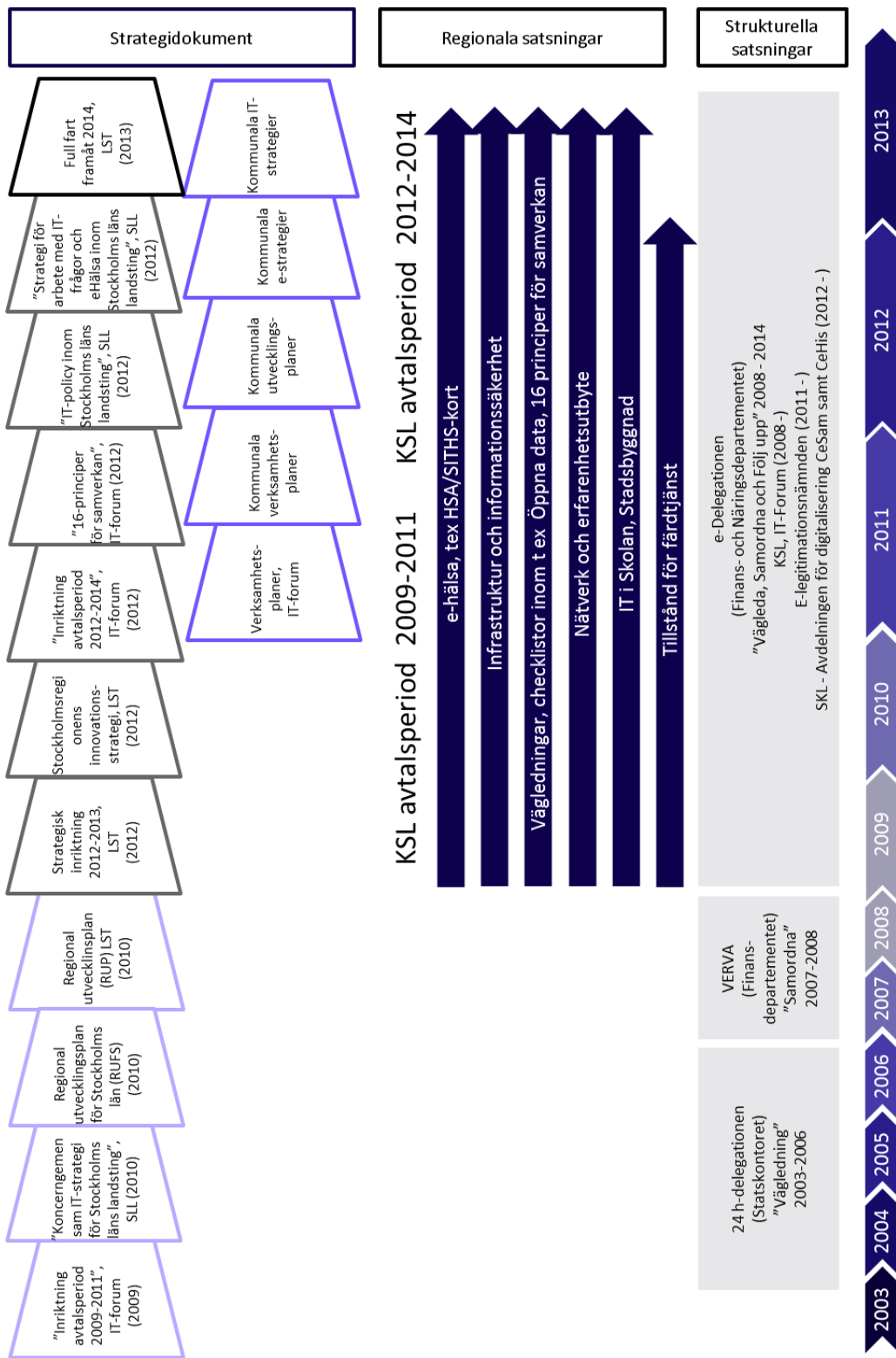
Reflektioner inför fortsatt regionalt utvecklingsarbete

Den bild som framträder utifrån den regionala strategikartan är att det finns en hel del inriktningar med avseende på den breda digitaliseringen i regionen som inkluderar aktörer inom offentlig sektor, näringsliv och akademi. Dessa kan utgöra en god grund för det fortsatta utvecklingsarbetet med en regional digital agenda.

Goda förutsättningar för regionens digitaliseringsarbete finns också i form av det, inom IT-forum etablerade, regionala samarbetet avseende digitaliseringen specifikt inom offentlig sektor. Vidare lägger också de lokala strategierna inom både kommunerna och landstinget avseende de enskilda organisationernas utveckling en viktig grund. Sammantaget är regionen väl försedd när det gäller strategidokument för offentliga aktörers roll i att skapa en enklare, öppnare och effektivare offentlig sektor som också har infrastrukturella förutsättningar detta. För det fortsatta digitaliseringsarbetet i regionen har arbetet med en *ny inriktning för IT-forum* även belyst förutsättningar och insatser som blir viktiga för aktörerna i offentlig sektor.

Även andra aspekter avseende digitalisering än de som specifikt berör aktörerna i offentlig sektor belyses också till viss del i de analyserade strategidokumenterna. Detta särskilt bredbandsfrågor som för regionens fortsatta utvecklingsarbete är ett viktigt insatsområde. Viktigt är också att tydliggöra digitaliseringens möjligheter inom samhällsbyggnad och kommunikationer. Samma sak gäller frågor som rör hur näringslivet, akademien och offentlig sektor konkret kan stärka digitaliseringsarbetet i samverkan samt hur informationsteknik kan stärka exempelvis besöksnäringen, transporter och kommunikationer. I arbetet med den nya inriktningen för IT-forum har även näringslivets behov av kompetensförsörjning inom IT-området lyfts fram som en viktig fråga att arbeta vidare med inom ramen för den regionala digitala agendan, liksom kopplingarna mellan digitalisering och arbetskraftsinvandring samt integrationsinsatser.

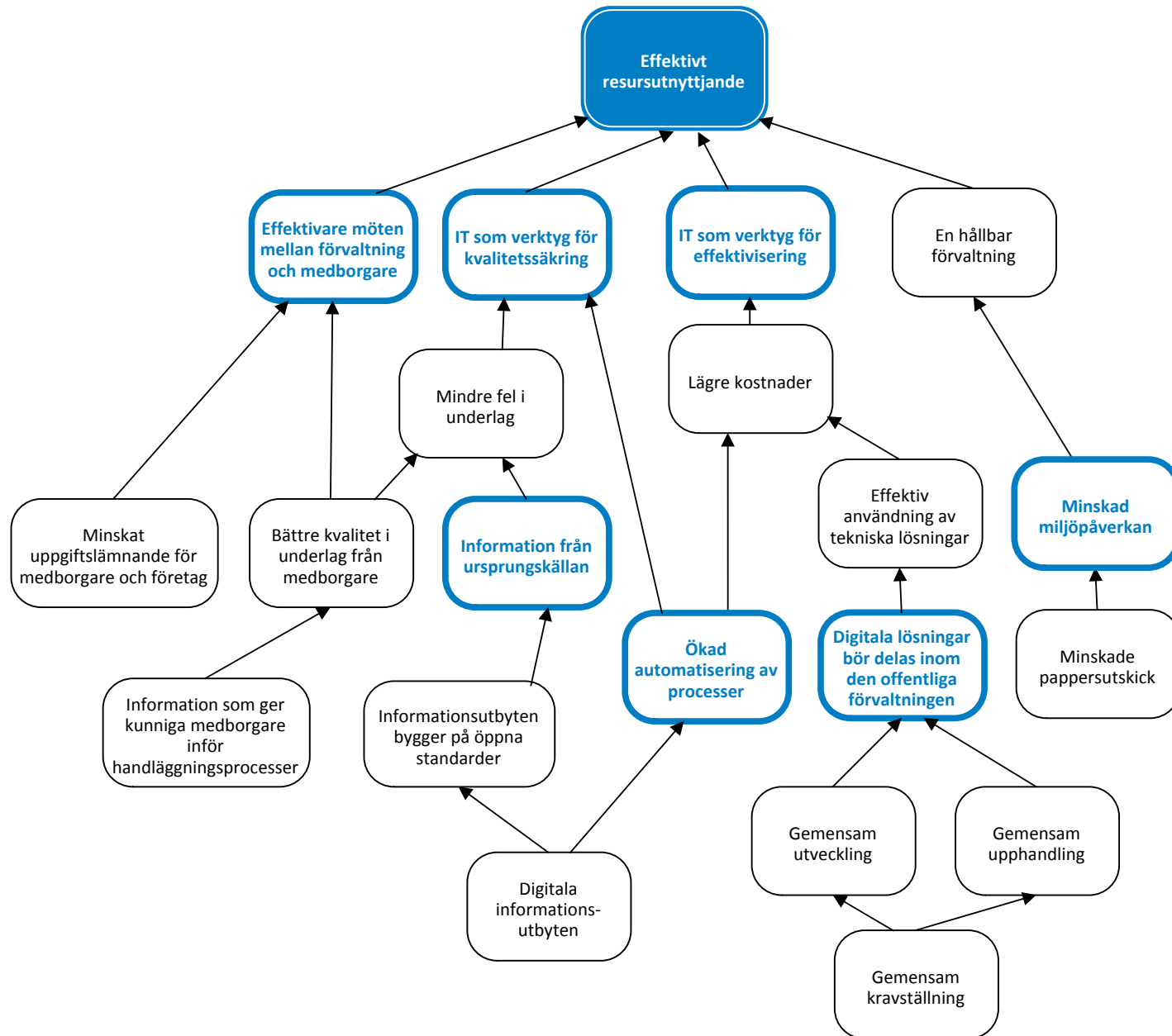
Avslutningsvis har arbetet med den nya inriktningen för IT-forum även identifierat ett stort antal klusterbildningar och samverkansorganisationer som berör offentlig sektor, akademi och näringsliv. Att inkludera dessa organisationer i det fortsatta regionala digitaliseringsarbetet är en viktig framgångsfaktor liksom att studera det digitaliseringsarbete och den samverkan som med största sannolikhet redan pågår där. Detta för att bygga vidare på och förstärka de utvecklings- och tillväxtinsatser som redan pågår och ta steget vidare mot ett Stockholm som en ledande region.

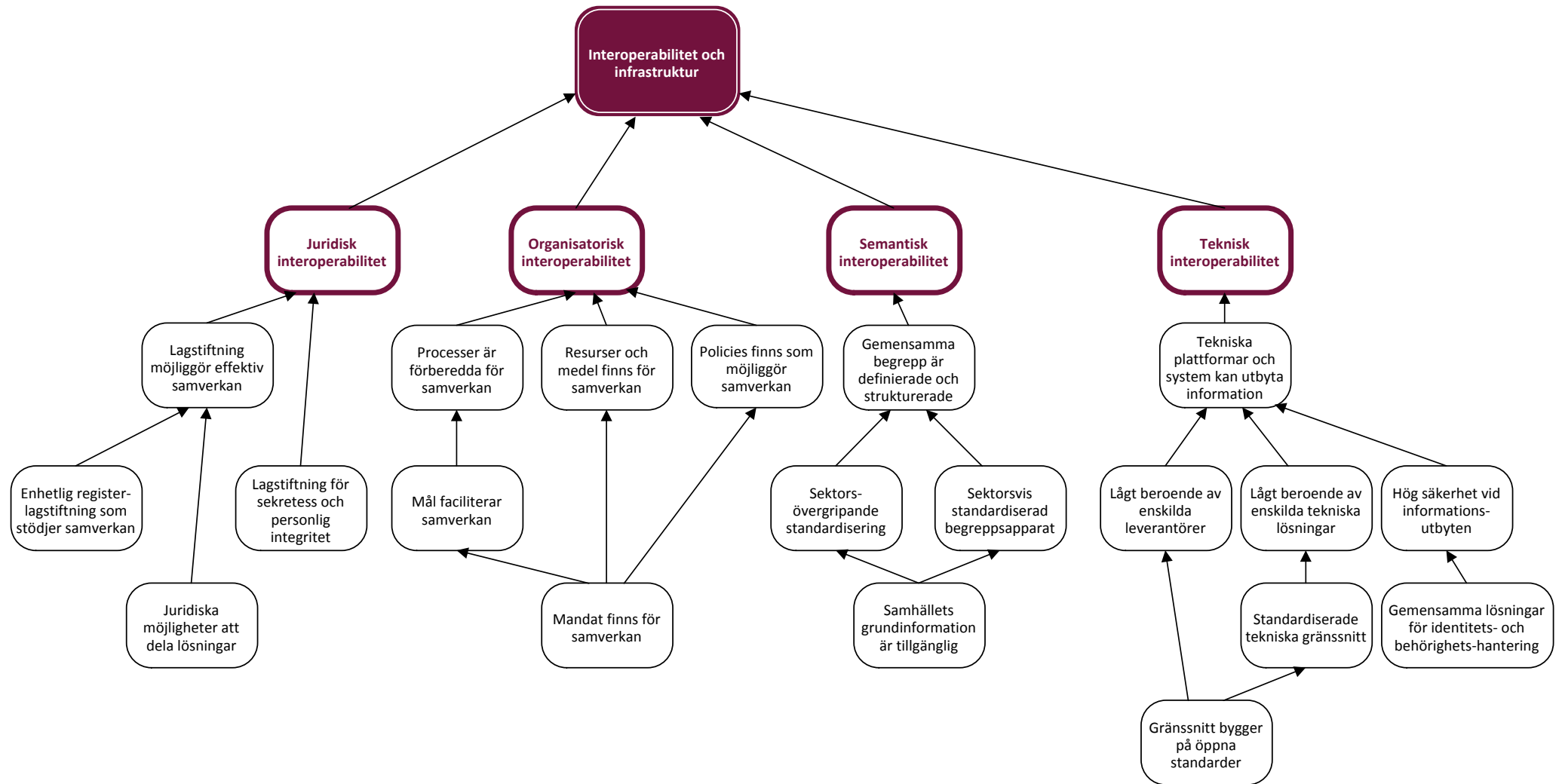

Bilaga 5: Målgrafer

Bilaga 5: Målgrafer

Bilaga 6: Kartlagda insatser som påverkar aktörer i regionen

Regionala aktörer (IT-forum)

Insats	Kort beskrivning	Huvudman och aktörer	Status
16 principer för samverkan	Principer för digital samverkan på regional nivå. Framförallt rör detta principer för informationssäkerhet, identifiering, behörigheter och federationer.	KSL, Samtliga kommuner i Stockholms län	Implementerad regional policy
Gemensam ungdoms och elevdatabas i Stockholms län	Gemensam ungdoms- och elevdatabas i Stockholms län	KSL, Samtliga kommuner i Stockholms län	I drift
Jämför service samt genomförande av brukarundersökningar kopplade till GyAntagningen	Funktioner för att hitta och jämföra alla gymnasieskolor i Stockholms län	KSL, Samtliga kommuner i Stockholms län	I drift
Gemensam gymnasieantagning	Gemensam process, gemensamt antagningssystem och gemensamma tjänster för länsövergripande antagning till gymnasieskolorna i länet	Kommunerna i Sthlms län	I drift
Regional webbplats för vård och omsorg	Artiklar om vård på kommunal nivå. Länkning mellan vårdguiden och kommunala webbplatser, kontaktuppgifter till kommunala verksamheter för äldreomsorg/funktionshinder, samverkansorganisationer kommun/landsting finns (beroendemottagningar, ungdomsmottagningar, 4 kommuner anslutning till mina vårdkontakter)	KSL, SLL, Sthlmskommunerna	Implementerat
E-tjänst: Tillståndshantering färdtjänst	Utvecklad eTjänst: Tillståndshantering färdtjänst	KSL, Stockholmskommunerna	I drift
Socialtjänsten på nätet	Projekt för digital närvaro inom socialtjänsten. KSL har arbetat med att försöka sprida arbetet inom regionen.	Kommuner, KSL spridning	Pågående
Tillit	Projekt inom Stockholms län (kommunerna och SLL) för att få på plats federering av identiteter och behörighet.Regionalt federationsprojekt kopplat till det nationella projektet SAMBI.	KSL	Pågående
WebCare	Gemensamt system för att utbyta information mellan kommunerna och SLL.	KSL, SLL, Sthlmskommunerna	I drift
Införande av SITHS/HSA inom vård och omsorg	Införande av landstingens inloggningsmetoder för berörd personal inom vård- och omstorgsområdet i kommunerna	SKL, SLL, Stockholmskommunerna	Genomfört
Nationellt DOS-register	Åtkomst till Apotekens DOS-register. Migrerat till nya lösningar.	SLL, Kommunerna i Sthlms län	Implementerat
Beställningsportal läkemedel	Projekt för förskrivare att kunna beställa via gemensam beställningsportal. KSL har arbetat framförallt med identiteter och behörighet inom ramen för federationslösning.	SLL, Kommunerna i Sthlms län	Implementerart

Gemensamma invånartjänster 1177	Gemensamma tjänster för medborgare inom ramen för samarbetet kring 1177/vårdguiden	SLL, KSL m fl	Implementert men fortsatt utveckling initierad
Mobilitetsprojekt/ förstudier	Mobilitetsarbetet hade sin utgångspunkt i e-hälsomedel. Arbeta med vägledning kring kravställning samt säkerhet och användbarhet kring mobila lösningar. Samma utgångspunkt som inom e-arkiv med utgångspunkt i att utgå från 26 kommuner och skapa en gemensam kravbild.	KSL m fl	Genomfört
Öppna data	Arbete bland av länets aktörer kring öppna data. IT-forum agerar genom stöd till kommuner samt samverkan med SKLs nationella arbete. Referensgrupp och remissinstans kring öppna data. Medverkat i nationellt ramverk för öppna data.	Flera insatser bla sthms stad	Insatser pågår.
Arkitekturledningsgrupp	Löpande arbete med arkitekturledningsgrupp för strategiska frågor inom IT-arkitekturområdet	KSL, medverkande kommuner	Insatser pågår.
IT i skolan	Fokuserat område i verksamhetsplan för KSL. Arbeta med att förankra och utveckla det regionala arbetet kring IT i skolan.	KSL och medverkande kommuner	Insatser pågår.
Ovärldbevakning landstingen/eHälsa	Omvärldsbekvakning kring landstingens utvecklingsområden för att stödja kommunerna.	KSL	Kontinuerlig insats
Stöd vid kravställning och upphandling	Kontinuerligt arbete med att stödja kommunerna vid kravställning och upphandling samt att utgöra en arena att i större utsträckning dela kravbilder skapa gemensamma kravställningar och stärka beställarkompetens men även kommunerna som strategiska beställare.	KSL	Kontinuerlig insats
NPÖ	Stöd vid införandet av den nationella patientöversikten	KSL	Insatser pågår.
Invånartjänster (nästa steg)	Nästa steg i nya invånartjänster på e-hälsoområdet	KSL	Initierat
Förvaltningsmodell vårdövergångar	Förvaltningsmodell (PM3) för samverkan vid vårdövergångar	KSL	Initierat

Nationella aktörer (myndigheter, SKL)

Insats	Kort beskrivning	Huvudman och aktörer	Status	Påverkan på regionala aktörer
Mina meddelanden	Nationellt gemensamt projekt för att hantera meddelanden från myndigheter till medborgare. Kommunerna involverade som parter på senare tid och regelverksförändringar under utarbetande för att möjliggöra kommunal anslutning. I förlängningen även dubbelriktad kommunikation.	Skatteverket, Bolagsverket samt kommunal anslutning i förlängningen	Pågående	Potentiellt sett stor påverkan vid anslutning av samtliga offentliga aktörer
Min ärendeöversikt	Projekt för att skapa en förvaltningsövergripande infrastruktur som kan integreras i offentliga aktörers tjänsteutbud. Den tänkta tjänsten gör det möjligt för privatpersoner att följa sin arenden. Byger på mina meddelanden som underliggande infrastruktur.	e-delegationen med Skatteverket som färdledande myndighet	Förstudie genomförd. Pausat i väntan på mina meddelanden	Potentiellt sett stor påverkan om arkitekturen för mina meddelanden används för ärendestatusmeddelanden. Påverkar samtliga kommunala "mina sidor"-projekt
Mina fullmakter	Projekt för att etablera ställföreträdarregister, fullmaktsnod samt visningstjänst. Vård- och omsorgsområdet initialt exkluderat.	Pensionsmyndigheten, Skatteverket, Bolagsverket, SKL m fl	Pågående men pausat i väntan på mina meddelanden	I första skedet mindre påverkan då kommunala och landstingskommunala ärendetyper inte är inkluderade. I andra skedet större påverkan i och med att vård- och omsorg då kommer in.
E-arkiv och e-diarium	Avtalad lösning med tecknade avtal med leverantörer kring lösningar för e-arkiv och e-diarium som kan avropas och implementeras. Genomfört i samverkan med SKL, KSL, Sambruk och Kommentus	SKL, eDelegationen, Sambruk m fl	Genomfört avtalstecknande. Avrop och genomförande upp de offentliga aktörerna enskilt eller i samverkan.	Lösning anpassad för kommuner.

Effektiv informationsförsörjning	Informationsutbyte kopplat till ansökningar om ekonomiskt bistånd. Projekt för att även provtrycka arkitekturen kring informationsförsörjning genom bastjänster och sammansatta bastjänster. Innebär även utveckling av LEFI Online.	Sveriges Kommuner och Landsting, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Skatteverket, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, A-kassornas samorganisation. Pilotkommuner Stockholms Stad, Botkyrka	Pågående. Pilotprojekt under 2014 med bl a Botkyrka och Stockholms stad	Stor effektiviseringspotential för socialtjänsterna
Nationell tjänstekatalog	Katalogtjänst som beskriver de basinformationstjänster som offentliga aktörer tagit fram för att skapa förutsättningar för informationsutbyte.	Jordbruksverket, e-delegationen	Pågående	Kan förenkla användning av bastjänster vid systemutveckling/ integration
Rinfoprojektet/lagrummet.se	Samlingstjänst som samlar all rättsinformation från rättsinformationsproducerande myndigheter. Kommunerna är intressent i detta sammanhang.	Domstolsverket och samtliga rättsinformationsproducerande myndigheter deltar	Pågående	Förenklad tillgång till rättsinformation för offentliga verksamheter
Verksamt.se	Nationell företagportal som ska samla möjligheterna att genomföra alla formaliteter och förfaranden som en tjänsteföretagare enligt tjänstedirektivet behöver utföra för att starta en verksamhet i Sverige. Går in i utveckling mot verksamt.se 2.0 som syftar till att fördjupa verksamt.se gentemot den kommunala sektorn för att skapa ett sammanhållet stöd för företagare. Bygger vidare på projektet DUKAT som SKL och Linköpings universitet genomfört.	Bolagsverket, Tillväxtverket, Skatteverket.	Pågående	Stor påverkan på kommuner om e-tjänster byggs för kommunala ärendetyper inom verksamt.se samt om kontaktpunkten utvecklas vidare. Processpåverkan på kommunal näringslivsutveckling med förvaltningsövergripande stöd till företag.
Körkortsportalen.se (utveckling) Egen information förare	Utvecklingsprojekt kring körkortsportalen.se där elektroniska underlag ska kunna lämnas in till berörda myndigheter	Transportstyrelsen, trafikverket, optiker, läkare, trafikskolor, kommuner och landsting m fl	Pågående	Förenkling och förändrade arbetssätt genom elektroniska intyg för framförallt vårdgivare inom landstingssektorn.

TIFOS II	Tillhandahållande av folkbokföringsuppgifter. Oklar projektstart men ett antal av de folkbokföringsuppgifter ska tillhandahållas hanteras i separata projekt och insatser t ex e-födelse, faderskapsintyg m fl	Skatteverket, Centrala studiestödsnämnden, Domstolsverket, Kronofogden, Lantmäteriet, Migrationsverket, Rikspolisstyrelsen, Statistiska Centralbyrån, Transportstyrelsen och SKL	Vilande (oklar projektstart)	Stor påverkan genom förändrat tillhandahållande av folkbokföringsuppgifter via bastjänst.
Förenklat uppgiftslämnande	Kartläggning av företagens uppgiftslämnande till statliga myndigheter. Vissa kopplingar till kommunerna genom de kartläggningar som vissa myndigheter genomfört bl a livsmedelsverket.	Bolagsverket samt identifierade statliga myndigheter.	Kartläggning genomförd	Liten påverkan innan lösningar implementeras (se nedan)
Minskat och förenklat uppgiftslämnande (Uppgiftslämnar-utredningen)	Statlig utredning för att förenkla företagens uppgiftslämnande. Föreslår ett centralt register för företagsuppgifter som myndigheter, kommuner, landsting och andra intressenter som hanterar eller på annat sätt är beroende av företagsuppgifter kan hämta information ifrån. Har nu fått ett tilläggsuppdrag att visa hur en e-tjänst för företag att lämna uppgifter och myndigheter att hämta företags grunduppgifter kan se ut. Ska lämna detta förslag under mitten av 2014	SOU lämnad till regeringen 4 dec 2013	Pågående utredning prototyp för tjänst under 2014	Potentiellt sätt stor påverkan genom gemensamt grundregister för företagsuppgifter. Oklart vilken höjd som tas för kommunala behov då utredningen har en statlig avgränsning.
eBlomlådan	Uppföljningsverktyg för hur IT-bidrar till verksamhetsutveckling.	SKL, Flera kommuner i Sthlms län	I drift	Enklare och jämförbar uppföljning kring e-förvaltningsutvecklingen
SKL - samhällsbyggnad	Utredningsarbete kring digitalisering av stadsbyggnadsprocessen. Inom samhällsbyggnadsområdet samverkar KSL med SKL och hänger på arbetet som genomförs där. Kopplingar till esignering	SKL, KSL	Pågående	Stor påverkan på kommunala stadsbyggnadsprocesser om dessa kan homogeniseras och digitaliseras ytterligare.
Geodata samt geodataportalen	Geodatasamverkan mellan ett antal myndigheter och 136 kommuner för att realisera kraven i Inspire direktivet. Rymmer såväl en portal som infrastruktur för geodatasamverkan.	Boverket och 15 andra myndigheter samt 136 kommuner. Bland annat flera kommuner inom länet	Pågående	Realisering av Inspiredirektivet i samverkan. Potentiellt sätt stor påverkan.

Lokala aktörer (kommuner i samverkan)

Insats	Kort beskrivning	Huvudman och aktörer	Status
Pulsen Combine	Utveckling i samverkan av gemensamt verksamhetsstöd för socialtjänsten. KSL har avtalet för Pulsen Combine	Nacka, Täby, Upplands-Väsby	I drift
HNS samverkan	Samverkan mellan södertörnskommuner kring ett antal frågor. Inte minst IT-governancefrågor. Fler exempel på samverkan i konstellationerna HNS och HNSNS nedan.	Haninge, Södertälje, Nynäshamn	Pågående
Gemensam upphandling: Södertörn	Olika varianter på gemensamma upphandlingar inom ramen för samverkan kring IT på södertörn.	Några södertörnskommuner	Pågående i mindre skala
Gemensam IT-drift: Södertörn	Gemensam driftleverantör (Tieto) och samverkan kring informationssäkerhet, IT-arkitektur, systemfövaltning och drift	Nynäshamn, Haninge, Södertälje	I drift
ABOU-plattformen	Täby primärkund och Södertälje spridare i kommunsektorn inte minst inom länet. Kommunerna sökte en flexibel upphandlingsbar lösning med färdiga tjänster.	Täby, Upplands-väsby m fl	I drift/under utveckling
Gemensam upphandling: Telefoni, drift mm	Gemensam upphandling av telefoni. Det har även funnits större gemensamma upphandlingar kring telefoni i länet tidigare.	Värmdö, Vaxholm, Österåker och Sigtuna.	Pågående
SGD (Södertörn GeoData)	Gemensamt system för att hantera GeoData och plattform för att publicera GeoData mot medborgare	Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nykvarn, Nynäshamn, Salem,	Pågående (avtal tecknat)
Registrering Senior Alert	Rapportering till nationellt kvalitetsregister inom vård och omsorg	Samtliga kommuner i länet	Pågående
iPad i förskolan	Projekt på flera håll och i flera förskolor. Bland annat försöksverksamhet i Stockholms stad. Utvärderat 2013	Stockholms stad m fl	Pågående
Unos Uno	Forskningsprojekt för att studera och analysera effekterna av genomförandet av en dator - en elev	Örebro universitet, Botkyrka, Nacka, Sollentuna, Täby, SKL	Pågående
Sambruk	Ett antal kommuner har deltagit i Sambruks arbete men under de senaste åren skalat ner samverkan inom ramen för denna aktör.	Lidingö, Botkyrka, Södertälje	Pågående men gradvis minskad aktivitet från Stockholms-kommunerna
IT-chefsnätverk Södertörn	Samverkan mellan ett antal södertörnskommuners IT-chefer för hantering av frågor som är gemensamma och där kommunerna kan stödja varandra på olika sätt	Södertörnskommunerna	Pågående
Gemensamma systemstöd HR	Arbete som påbörjades kring HR frågor som en gemensam resurspool men kom att handla om gemensamt systemstöd för HR.	Södertörnskommunerna	Pågående
Gemensam drift HNSNS	Gemensam IT-drift	Haninge, Nacka, Södertälje, Nynäshamn, Sollentuna	Pågående